

ÜLIKOO LILINAST KULTUURIPEALINNAKS?

KÕIGE SPORTLIKUM
ÕPPEJÕUD PEAB
LOENGUID TEISITI

ÜLIÕPILASMAJA
TÄHISTAB OMA
20. SÜNNIPÄEVA

ARSTITÖÖ ON AMET,
MIDA TULEB ÕPPIDA
KOGU ELU

Kuidas olla õnnelikum?

Märtsis avalikustas ÜRO maailma õnneuringu («World happiness report»), millest selgus, et maailma kõige õnnelikum riik on teist aastat järjest Soome. Eesti oli pingereas alles 55. kohal.

Selle edetabeli koostamisel arvestatakse keskmist eeldatavat eluiga, julgeolekut, korruptsioonisaset, sissetulekut ühe elaniku kohta, tervishoidu ning veel mitut tegurit.

Mida saame teha, et tulevikus oleksid ka Eesti inimesed õnnelikumad?

Naljaga pooleks võiks öelda, et ainuüksi see, kui saaksime õnnelikkustabelis Lätist ja Leedust ettepoole – nemad on mulluste andmete põhjal vastavalt 53. ja 42. kohal –, teeks kindlasti suurele hulga meist heameelt.

Paljud eelnimetatud tegurid sõltuvad otseselt riigijuhtidest. Nemad jagavad riigieelarvet koostades raha haridus- ja teadusasutustele, tervishoiule ning riigikaitsele. Nad koostavad, muudavad ja võtavad vastu seadusi, mis võivad tavakodanike elu teha lihtsamaks või keerulisemaks.

Kohalikud omavalitsused vastutavad selle eest, kui mugav ja turvaline on meil oma kodukohas liikuda: selle eest, kas meie lastel on

MERYLYN MERISALU
UT peatoimetaja

võimalik käia kodulähedases lasteaias või koolis; kas saame minna tööle või kooli hoolimata aastaajast ja ilmast.

Paljut saame aga ka ise mõjutada. Õnnelikkust on maailmas väga palju uuritud ning enamasti kerkivad leitud või pakutud võimalustest esile kolm üldist märksõna: suhted, tegevus ja lahkus. Niisiis on tähtis see, kellega sa veedad oma aega, kuidas sa seda teed ja millega panustad ise, et teha teisi õnnelikuks.

Mäletan siiani oma inglise keele õpetaja märkust, et inimese üks suurimaid rõõme on see, kui ta saab mõnes nimekirjas teha rea ette linnukese.

Millegi valmis saamine, ära tegemine või saavutamine tekitab tõesti väga hea tunde: tahtsin midagi teha ja saingi hakkama! Iga selline linnuke on märk arengust ja uuest kogemusest: samm lähemale suurele eesmärgile.

Tehkem nii, et meil oleks põhjust iga päev joonistada kuskile linnukesi: käisin trennis, kirjutasin artikli valmis, tegin kellelegi heateo ... Enne kui aru saame, oleme ka õnnelikkustabelis tõusnud, aga kes siis sellest enam hoolib.

Loodan, et leiad ajakirjast inimesi ja lugusid, mis innustavad minema valitud teel edasi. Iga põnev teekond algab esimesest sammust!

12

18

26

34

40

10 KOLUMN

Arendusprorektor Erik Puura kirjutab ettevõtluse tähtsusest teadustöös

12 PERSOON TÜ

kõige sportlikum töötaja, Narva kolledži avaliku halduse assistent Aet Kiisla on õppejõud, kes peab loenguid teismoodi

16 AKTUAALNE

Õppeaine tagasiside küsimustik on uuendamisel

18 AKTUAALNE

Ülikoolilinn Tartu pürgib Euroopa kultuuripealinnaks

22 INTERVJU

Aprilli lõpus arutletakse sotsiaalteaduste aastakonverentsil avaliku ruumi ja demokraatia üle

26 AKTUAALNE

Tartu Üliõpilasmaja tähistab 20. sünnipäeva

29 TUDENGID

Kuidas on üliõpilased võtnud vastu uue õppeinfosüsteemi?

32 ETTEVÕTLUS

Kosmeetikatooteid arendav ettevõtja sai abi Adapteri kaudu leitud teadlastelt

34 TEADUS

Eesti islamikogukonna liikmeid tänaval ära ei tunne

38 AJALUGU

Naiste jõudmine kõrgharidusse ei läinud nii libedalt, kui loodeti

40 ELUKOOL

Arstitöö on amet, mida õpid terve elu: ei saa kunagi olla valmis kõigele, mis ees ootab

44 ESSEE

Rahvusvaheliste uste teadlik avamine toob Tartu Ülikoolile rahvuslikku kasu

46 Järelehüüded, stipendiumid, teated, tunnustusavaldused ja juubeliõnnitlused

51 KEELENURK

Miljon+ töörühm avab termini *töötuba* tausta

Järgmine Universitas Tartuenssis ilmub 3. mail 2019.

UT UNIVERSITAS
TARTUENSIS

Universitas Tartuenssis on Tartu Ülikooli ajakiri. Ilmub kord kuus. Tiraaž 2800. • Kontakt: Ülikooli 18-102, 50090 Tartu; 737 5686, 5802 8827; ajakiri@ut.ee; www.ajakiri.ut.ee. Leia meid sotsiaalmeediast aadressil www.facebook.com/universitastartuenssis.

Vastutav väljaandja Kristina Kurm, **peatoimetaja** Merilyn Merisalu, **toimetaja**

Sandra Saar, **teabetoimetaja** Kady Sõstar ja Iris Herman, **keeletoimetaja** Külli Pärtel, Heike Olmre, Agnes Kolga ja Anna Edela, **kaanefoto** Andres Tennus, **küljendaja** Margus Evert, **trükk** Ecoprint. Universitas Tartuensise kujunduslahendused, kõik ajakirjas avaldatud artiklid jm tekstid ning fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed. Toimetust lubab neid kasutada ainult eelneval kokkuleppel koos viitega autorile ja Universitas Tartuensisele. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. **Kolleegium:** Maja Vadi (esimees), Sulev Kõks, Ivo Volt, Mart Noorma, Villu Päär, Indrek Treufeldt, Katrin Pajuste-Kuul ja Egert Puhm.

roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikus trükitetvõttes Ecoprint

FONTES
IURIS
ROMANI

ROOMA ÕIGUSE ALLIKATE KOGUMIK

HESI SIIMETS-GROSS • MERIKE RISTIKIVI

FONTES
IURIS
ROMANI

ROOMA ÕIGUSE ALLIKATE KOGUMIK

Hesi Siimets-Gross, Merike Ristikivi

FONTES IURIS ROMANI:
ROOMA ÕIGUSE ALLIKATE KOGUMIK

ISBN 978-9949-77-979-6, 280 lk. Hind kirjastuse e-poes 18 €

„Fontes iuris Romani” on kogumik, mille alusel saab lugeja esimest korda tutvuda valikuga Rooma eraõiguse tähtsaimatest allikatekstidest koos nende eestikeelse tõlkega. Kogumik annab kõigile õigusajaloost ja õiguse arengust huvitatutele võimaluse kogeda ise Euroopa õiguslugu palju mõjutanud Vana-Rooma juristide mõttemaailma. Gaiuse „Institutsioonide” ning Justinianuse „Institutsioonide” ja „Digestide” väljavõtete kõrval on teos varustatud konteksti süvenemiseks vajaliku sissevaatega Rooma õiguse periodiseerimisse ja juriidilise kirjanduse liikidesse. Kogumikus leidub ka ülevaade Rooma tähtsaimatest juristidest, õiguse arengu kronoloogia ning olulisemaid termineid sisaldav ladina-eesti glossaar.

W. Struve 1, Tartu, 737 5945, tyk@ut.ee, www.tyk.ee

Teaduskirjastus aastast 1632

TARTU ÜLIKOOL
kirjastus

GEOLOOGIA TEADUR MARTIN LIIRA KÄIS MUSTAMÄE GÜMNAASIUMIS RÄÄKIMAS SELLEST, KUIDAS SAAB ARKTIKAS KLIIMAMUUTUSI UURIDA.

Kingiks sada loengut

TÜ kingib rahvusülikooli 100. sünniaastal Ees- tile sada loengut, mida peavad teadlased, õppejõud ja kraadi- õppurid koolides üle riigi.

Õppeprorektor Aune Valk ütles, et kõiki Eesti piirkondi hõl- mava loengusarja korraldab üli- kool esimest korda. Ta tõdes, et kuigi Tartu Ülikooli teaduskool on üldhariduskoolidele loen- guid korraldanud ka varem, ei jõua need tavaliselt maakonna- keskustest kaugemale.

«Rahvusülikooli juubeliaastal tahame levitada teaduslikku maailmapilti ja tutvustada üli- kooli tegemisi laiemalt,» selgitas Valk. Õppeprorektor lisas, et teaduskooliga võib arutada ka seda, kui loengule soovitakse peale kooliõpilaste kutsuda teisi kohalikke inimesi.

«Koolide jaoks on see suure- pärane võimalus oma õpet rikastada. Õpilastele pakuvad meie loengud kindlasti uusi silmaringi avardavaid teadmisi, sest saadame nende ette oma parimad õppejõud. Usun, et

kõik see toob ülikooli õpilastele lähemale ja võib-olla muudab ka mõne noore maailmavaadet või karjäärivalikuid,» ütles Valk.

Kevadsemestril on koolidel võimalik valida 20 loengu vahel kõikidest ülikooli valdkondadest ja loenguteemade nimekiri täie- neb pidevalt. Paljud õppejõud on valmis külastama ükskõik millist Eesti paika või esinema koguni viis-kuus korda, sest nad näevad, et teema pakub huvi ja paneb õpilaste silmad särada.

Ettekandeid peavad oma ala tipud, näiteks meediauuringute professor Andra Siibak, tervis- edenduse dotsent Kersti Pärna, geoloogia teadur Päärn Paiste, suulise keele teadur Andriela Rääbis ja geoloogia vanem- teadur Oive Tinn, samuti mitu silmapaistvat kraadiõppurit.

Kevadpoolaasta loenguid saavad koolid tellida juba nüüd rahvusülikooli juubeliaasta veebilehel 100.ut.ee/loengud- õpilastele. Sügispoolaasta loenguid saab tellida alates augustist. ●

Üliõpilas-
esindajad

27. märtsil algas kandi- deerimine valdkon- dade üliõpilaskogudesse, alates 16. aprillist saab kandideerida instituutide üliõpilaskogudesse.

Üliõpilaskonna esimees Allan Aksiim ütles, et kandi- deerimine üliõpilaste esinda- jaks instituudi või valdkonna nõukogus on hea võimalus teha oma hääli üliõpilaskonna liikmena kuuldavaks.

«See on kõige parem võimalus mõjutada seda, kes ja kuidas Tartu Ülikoolis õpetavad, ning tuua esile oma instituudi ja valdkonna probleem- ja arenduskohad. Üliõpilastest liikmed on võrdses seisus teiste nõukogu liikmetega, olgu nad lektorid, teadurid, dotsendid või pro- fessorid,» rõhutas Aksiim.

Valdkondade üliõpilas- kogudesse kandideerijate nimekirjad avalikustatakse 10.–12. aprillil ja valimised toimuvad 22.–28. aprillini. Instituutide üliõpilaskogude liikmekandidaadid selguvad 6.–8. mail ja valimised kesta- vad 20.–29. maini.

Nelja valdkonna üliõpilas- kogud koos moodustavad TÜ üliõpilaskonna volikogu.

Valdkondade üliõpilas- kogude koosseisud kuulu- tatakse välja 29. aprillil ja instituutide üliõpilaskogude koosseisud 30. mail. ●

Ülikooli sümfooniaorkester tähistab kümnnendat hooaega

Kümnnendat aastat järjepidevalt tegutsev Tartu Ülikooli Sümfooniaorkester tähistab oma juubelihooaega 29. aprillil peahoone aulas toimuva kevadkontserdiga.

Nõnda soovib orkester tänada kõiki sõpru ja kaaslasi, kes viimase kümne aasta jooksul oma muusikaarmastuse ja tööga TÜ sümfooniaorkestri tegevusele on kaasa aidanud.

Neli aastat orkestrit dirigeerinud Taavi Kull rääkis, et traditsioonilise kevadkontserdiga vaatab orkester seekord tagasi nii lõppevale hooajale kui ka eelmistele aastatele.

Kevadkontserdil tulevad esitusele osad Jean Sibeliuse südist «Pelléas ja Mélisande», J. C. Arriaga sümfoonia D-duur esimene ja teine osa,

MÄRTSIS ANDIS SÜMFOONIAORKESTER KEVADE ALGUSE PUHUL KLASSIKARAADIOS KONTSERDI, MIDA SAAB JÄRELKUULATA.

Pjotr Tšaikovski «Pezzo capriccioso» ning Luigi Boccherini tšellokontserdi D-duur teine ja kolmas osa ning «La musica notturna delle strade di Madrid». Kontserdi solist on tšellist Maria Mutso.

Sümfooniaorkestris üheksa aastat viulit mänginud Lehti Saag kiitis, et orkester annab hea võimaluse rakendada muusikakoolis saadud haridust. Kõik ei vali ju kutselise muusiku teed ja nii mängivadki orkestris

FOTO: KAUPU KIKKAS

Projektide menetlus muutus lihtsamaks

Alates aprillikuust on võimalik kasutada värskema sisu ja välimusega grandiveebi ehk projektide menetlemise töövoogu.

Grandiveeb on ülikoolisisene halduskeskkond, kus on võimalik teha projektidega seotud menetlustoiminguid. Samuti saab iga ülikooli liige ülevaate projektidest olenevalt vajadusest ja oma rollist projektis. Et grandiveeb on seotud teiste infosüsteemidega, on see otsekui värv järgmiste oluliste andmete juurde.

Grandikeskuse koordineerimisvaldkonna juht Ines Kerikmäe ütles, et grandiveebi loomise eesmärk oli muuta projektide menetlemine kiiremaks ja tõhusamaks. Uuendatud grandiveebis

lähebki kooskõlastamine ladusamalt.

«Inimene, kellel on mitu rolli, saab kõik korraldused kinnitada ühe klõpsuga ja sel viisil vältida mitmekordset kooskõlastamist. Ühtlasi lihtsustab süsteem kasutaja tööd sellega, et teeb mõne toiminguga ise ära,» selgitas Kerikmäe.

Näiteks suudab süsteem olla abiks üldkulu arvestamisel, mis varem eeldas kasutajalt mitme dokumendi kokkuviimist. Kasutajate tööd lihtsustab see, et kõik grandiveebi sisestatud andmed jõuavad nüüdsest automaatselt ka Eesti Teadusinfosüsteemi.

Grandiveebi täiendatakse ka edaspidi. Praegu lihtsustatakse väikeprojektide menetlemise võimalusi. ●

Universum astronoomi pilgu läbi

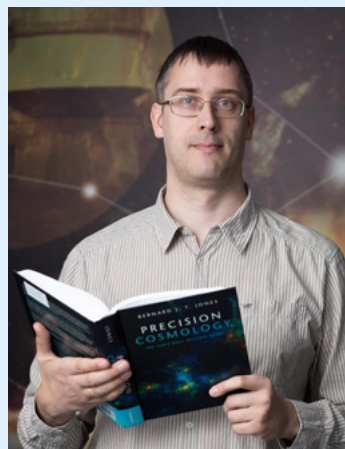
INAUGURATSIOON

TÜ astronoomia professor Elmo Tempel
17. aprillil kell 16.15
TÜ peahoone aulas

Ilmselt on iga inimene vaadanud öösel taevasse ja imetlenud meie kodugalaktikat Linnuteed. Silmaga nähtav tähistaev

on aga ainult pisike osa meie galaktikast ning veelgi tühisem osa kogu universumist. Muu hulgas ajendasid just küsimused «Mis jääb meile silmaga nähtamatuks?» ja «Kui kaugele ulatub universum?» ka Elmo Tempelit füüsikat ja astronoomiat õppima.

Meie tänapäevane arusaam universumist on palju laiem kui

ELMO TEMPEL

FOTO: TAAVI TUVIKENE

pelgalt Linnutee. Universum, mis sai alguse suurest paugust, koosneb miljarditest galaktikatest, mis omakorda sisaldavad miljardeid tähti. Seda võib tunduda väga palju, kuid see pole kaugeltki kõik. Peale nähtava aine sisaldab universum veel viis korda rohkem tumeainet. Tumeaine olemuse selgitamine on tänapäeva astrofüüsika üks peamisi eesmärke.

Inauguratsiooniloengul kirjeldab Elmo Tempel universumit sellisena, nagu see astronoomi-

mile paistab. Samuti räägib ta, kuidas tema teaduslik tegevus aitab täita lünki meie teadmistes universumist ja mida võib oodata lähiaastatel kavandatavatest astronoomilistest vaatlusprogrammidest.

Elmo Tempel on lõpetanud Tartu Ülikooli 2003. aastal ning kaitsnud astrofüüsika erialal doktoriväitekirja «Galaktikate evolutsiooni mõistmine nende heledusfunktsiooni abil» 2011. aastal. Ta on töötanud järel doktorina nii Keemilise ja

Bioloogilise Füüsika Instituudis (2011–2014) kui ka Saksamaal Potsdamis Leibnizi Astrofüüsika Instituudis (2016–2018).

Ta on Tartu Ülikooli Tartu observatooriumi galaktikate füüsika ja kosmoloogia osakonna juhataja. Elmo Tempeli uurimistöö keskmes on matemaatiliste meetodite arendamine ja nende rakendamine kosmoloogiliste vaatlusandmete suhtes. Ta juhib ka üht tööühikut Euroopa Lõunaobservatooriumi uues vaatlusprojektis «4MOST». ●

Elamusi täis Tartu tudengipäevad

27. aprillil algab Tartu Tudengipäevade kevadfestival, mille kavast leiavad värvikaid elamusi nii üliõpilased kui ka muu linnarahvas.

Tudengipäevadele lükkab hoo sisse juba nädala alguses toimuv pannkoogihommik, mille käigus saab kõhu mõnustasti heast-paremast täis süüa ning reedel algava festivali kavaga lähemalt tutvuda.

Tudengipäevade meediajuht Liisa Johanna Lukk kinnitas, et endiselt on tähtsal kohal aastatega armsaks saanud Karsumm, volber ja öölaulupidu.

«Vanade klassikute võlu seisneb osalt kindlasti lugudes, mis nendega kaasas käivad: emade-

isade või vanemate õdede-vendade ja sõprade mälestused sellest, kuidas Kassitoome orus õlg öla kõrval isamaalisi laule lauldi või kuidas Karsummil ise ehitatud lennumasinaga külma Emajõe hüpata,» jutustas Lukk.

Pidevalt uueneva üliõpilaskonna jaoks on nende ürituste juures alati midagi uut. Iga kord on võimalik end uuel moel proovile panna või saada osa suursündmustest, mis toovad kokku tuhandeid tartlasi.

Korraldajad on uues kuues tagasi toonud mitu vana üritust. Mudamaadluses saavad mõõtu võtta nii mehed kui ka naised, tudengilaulukonkurss pakub esinemisvõimalust nii bändidele

kui ka solistidele ja tudengifilme võivad konkursile saata nii filmitudengid kui ka asjaarmastajad.

«Selle kevade peamine üllatus on telesaatest «Rajalt maha» inspireeritud võistlus «Wipe out». See on eriti raju vee-spordielamus, kuhu on oodatud seiklushimulised ja hea tasakaalutunnetusega noored, kes ei karda kevadiselt kargesse Emajõe kukkumist ega kurikuulsat poksiseina,» tutvustas Lukk.

4. mai õhtul toimub öölaulupidu, mis algab Raekoja platsilt Raadile Tartu Lumeparki suunduva rongkäiguga. See üritus tõmbab festivali otsad kokku ja paneb tudengipäevadele korraliku punkti. ●

TUDENGIPÄEVADE PARIMAD PALAD

27. APRILL - 4. MAI

27. APRILL

kell 12 «Wipe out» Emajõe
kell 22 öötantsupidu Aparaatitehases (Kastani 42)

28. APRILL

kell 12 Karsumm Kaarsilla juures
kell 22 paadiralli Emajõe

29. APRILL

kell 18 Mälukas Püssirohukeldris

30. APRILL

kell 16 Tudengikokk
kell 23 volber kaarsilla juures

1. MAI

kell 20.30 Tudengilaul Erinevate Tubade Klubis (Kastani 42)

2. MAI

kell 18 Tudengifilm Tartu Elekriteatris (Jakobi 1)
kell 22 Silent Disco ja tantsumaraton Jakobi 5 spordisaalis

3. MAI

kell 18 pubiralli algus Raekoja platsil

4. MAI

kell 19.30 öölaulupeo avarongkäik, algus Raekoja platsil
kell 21 öölaulupidu Tartu Lumepargis (Narva mnt 171)

Vaata kogu kava:
www.studentdays.ee

**TARTU
TUDENGI-
PÄEVAD**

"Laulsin sisseastumiskatsetel Mari Jürjensi (Pokineni) laulu "Paradiis". Olin siis samasugune väike brünett nagu Mari ja saatsin end kitarri. Esimest akordi kuuldes hakkasid kõik naerma – kogu tema kursus vaatas katseid pealt ja neile näis, et ilmunud on Mari 2."

Kui kooli sisse sain, jätsin kitarri mängimise paraku katki, aga vaatan siiani Mari hingestatud kitarrimängu ja laulmist. Oleme nüüd temaga head tuttavad."

Saara Kadak, teatrikunsti vilistlane (2013)

Jaga sinagi oma mälestust aadressil
vilistlane@ut.ee

Kohtumiseni 18. mail Tartu Ülikooli kõigi aegade suurimal kokkutulekul

Piletid saadaval Piletilevis ja Piletilevi müügipunktides üle Eesti

LÄHME KOOS!
18. mail 2019

Edu valem on teadus- ja ettevõtluskoostöö ühendamine

Ootust, et ülikoolid aitaksid oma teadmis- tega senisest palju rohkem kaasa majanduse ja ühiskonna arengule, on näha ja tunda nii Eestis, Euroopas kui ka mujal maailmas. Väga sageli takerdub arutelu ülikoolide teadustöö üle mõistete *alus-uuringud* ja *rakendus-uuringud* väärtustamise ja vastandamise taha.

Tegelikult on lihtne: tänapäeva maailmas tekivad suured uuendused alusuuringute baasilt. Need nõuavad rohkem aega, kuid kindlasti ei tohi tõmmata konkreetseid piire ega otsida vastuolusid.

Tuleb arvestada sellega, et iga uurimisrühma juht on põhimõtteliselt ka rahaturgudel seilav ettevõtja. Meie tugevaimad rühmajuhid on suutnud endale kokku panna väga mitmekesise uuringuportfelli, alates alusuuringutest ja lõpetades tootearendusega, ning lisaks sidunud selle tervikuna doktoriõppe ja teaduspõhise õppega.

Mõeldes oma tehnoloogiainstituudist saadud kogemustele ning vaadates instituudi arengut viimase seitsme aasta jooksul, võin tõdeda, et ülikooli areng tervikuna on profes-

ERIKU PUURA
TÜ arendusprorektor

sorite ja uurimisrühmade juhtide pingutuste summa. Sellele aitab kaasa kogu ülikool. Rühmad, kes on suutnud ja osanud moodustada rakendus-uuringute ja ettevõtluskoostöö portfelli, on aga edukamad ka riikliku teadusraha taotlemisel.

Kindlasti pole kõikide akadeemiliste allüksuste võimalused võrdväärsed, kuid on tähtis, et seal, kus võimalusi on, neid ka täiel määral tunnetataks ja kasutataks. Allüksused peaksid oma kogemusi jagama, rohkem üks-

teiselt õppima ja pädevust kaasama.

Näiteks on kiiresti arenevas arvutiteaduse instituudis tööl oma ettevõtlussuhete juht ja spetsialist, teadusprojektide peaspetsialist ning turundus- ja kommunikatsioonispetsialist. Koostöös ülikooli kesksete tugiuksustega viib sihipärane tegevus kindlasti väga heade tulemusteni. Ehk vajaksid samalaadset lähenemist ka teised üksused?

Multi- ja interdistsiplinaarsuse võimalused lõhuvad piirid eri teadusharude vahel ning igas valdkonnas on teid, mida mööda edasi minna – kui vaid on soov pookida oma kitsamale

teaduspuule külge tugevaid viljakandvaid oksid.

Grandikeskuse tugi rahastustootluste kirjutamisel, ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuse partnerlusprogramm ning peagi karjäärimudeliga seotuna käivituv ettevõtlusresidentuur on vaid mõni näide selle kohta, kuidas koostööle innustada ja uusi võimalusi avada. Peamised võtmed oma töötajate ja ka iseenda innustamisel on aga instituutide ja uurimisrühmade juhtide kätes.

Eesti ettevõtlus saab pikemas plaanis muutuda vaid uute ettevõtete rajamise kaudu. Juba aasta pärast käib Tartu Ülikooli Delta keskuse õppe- ja teadushoones aktiivne tegevus üliõpilaste eelinkubaatorite sisseseadmiseks ning ettevõtlusmajas Euroopa Kosmoseagentuuri ja Tartu Teaduspargi inkubaatori loomiseks. Suured on ka lootused ettevõtlusmaja ettevõtete ja ülikooli akadeemiliste üksuste igakülgele koostööle.

Kindel on see, et Tartu Ülikooli roll Eesti ühiskonna arendaja ning tuleviku majanduse kiirendina aja jooksul ainult kasvab. Kokkuvõttes aga sõltub see ka igast ülikooli töötajast endast. UT

REPLIIK

Meine ümber on kohutavalt palju teavet ja vahel oleme sellest väsinud. Aga siiski käime endiselt hea meelega kinos ja loeme raamatuid, kuula-me sõprade lugusid ja jutustame neile enda omi.

Hea lugu paistab suurest infokildude hunnikust silma. Hea lugu eristub infomürast ja aitab meil esikohale tõsta selle, mida me tegelikult tahame oma auditoriumile öelda. Veenvalt tähendusrikkaid lugusid jutustades saame inimesed panna hoolima sellest, millest tahame, et nad hooliksid.

Hea lugu jääb meelde ja seda räägitakse edasi. Heas loos on kangelane, kellel tuleb soovitu saamiseks ületada teatud hulk takistusi. Mõnikord meie kangelasel ei vea. Sellest pole aga hullu, sest nii hakkamegi talle veel emotsionaalsemalt kaasa elama, hoidma pöialt, et tal õnnestuks.

Hea teadusloo kangelane on mõistagi teadlane. Tartu Ülikoolis on 700 täiskohaga kangelast, kes iga päev pingutavad teaduslike probleemide lahendamise nimel. Neil kõigil on lisaks oma teadustöö loole rääkida ka isiklik lugu: kuidas nad uurimis-teemani jõudsid ja mis neid selle juures paelub. Inimestele meeldivad lood inimestest.

Rääkides lugusid inimestest, väärtustab ülikool oma kangelasi. Põnevad lood teadlastest on ka tõhus viis hoida ja tekitada huvi, selgitada tähtsaid, kuid sageli keerukaid teadusteemasid kõitvalt.

Niisiis võiks hea teadusloogu sisaldada nii lugu teadusest kui ka lugu teadlasest, ja meil on rääkimata vähemalt 700 kaasahaaravat lugu.

Kaasahaaravate ja mõtlemapanevate lugude rääkimisega on ainult üks häda – selleks, et teha seda hästi ja mõjusalt, tuleb esmalt mõista, kuidas häid lugusid jutustada. Hea loo jutustamine nõuab sageli suuremat pingutust ja rohkem aega kui teabe edastamine teate vormis.

Hea lugu vajab narratiivi, mis meid enda külge naelutaks, head lood peavad olema kirjutatud ja jutustatud kõitvalt ja selgelt. ●

KATRE TATRIK
ERR Novaatori toimetaja

ÜLIKOOI ARENG TERVIKUNA ON PROFESSORITE JA UURIMISRÜHMAD JUHTIDE PINGUTUSTE SUMMA. SELLELE AITAB KAASA KOGU ÜLIKOOI.

FOTOD: 2 X SANDRA SAAR

Õppejõud, kes peab loenguid teistmoodi

Narva kolledži õppejõud Aet Kiisla sai tänavu TÜ sportlikema töötaja tiitli. Liikumist peab ta ka oma loengutes väga tähtsaks – eelkõige sellepärast, et siis õpivad tudengid paremini.

PERSOON

SANDRA SAAR

sandra.saar@ut.ee

Küsimus, kust on pärit Narva kolledži avaliku halduse assistent Aet Kiisla, tekitab temas üksjagu segadust. «Jõhvi on ju siinsamas Narva lähedal,» öeldaks talle vastust kuuldes.

Kuigi kahe linna vahel laiub umbes 50 kilomeetrit, ei ole see reaktsioon tema meelest õige, sest Jõhvi ja Narva on kaks täiesti erinevat kohta. «Jõhvis elades ei teadnud ma Narvast suurt midagi. Keegi ei käinud niisama Eesti idapoolseimas linnas,» sõnas õppejõud.

Enne Narva kolimist elas Kiisla kümme aastat Harjumaal, töötades matemaatika ja füüsika õpetajana. Ühel hetkel tundis ta, et tahaks teha midagi muud, ja oma mõtetes oli ta valmis kolima tagasi Ida-Virumaale. Pealegi õpetatakse Narva kolledžis tema haridusele vastavaid teemasid.

Tartusse ei saanud ta minna, sest seal pole merd – see oli Kiisla jaoks ainuke tähtis geograafiline piirang. Ta võttis Narva kol-

ledžiga ühendust ja pakkus end tööle. Kohe teda siiski ei palgatud, kuid aasta pärast otsis ülikool temaga ise kontakti ja kutsus tööle.

Kiisla oli õnnelik, sest uus töökoht võimaldas tal kasutada kaht tüüpi haridust: pedagoogilist ja avaliku halduse oma. «See oli see, millest inimesed unistavad: et saaks rakendada oma erisuguseid oskusi ja selle eest makstaks ka veel,» sõnas ta. Niimoodi koliski Kiisla 2006. aastal Narva ja elab seal tänini.

MITMEKÜLGNE TÖÖ

Suurema osa ajast on ta olnud kolledžis poole kohaga õppejõud ja teise poolega täitnud mõnd administratiivkohta. Näiteks on ta olnud programmijuht, aga ka õppe-direktor.

Nüüd on ta juba teist aastat täiskohaga õppejõud, mis tema sõnul ei ütle suurt midagi, sest õppejõu töö on nii mitmekülgne ja juba ametijuhend sisaldab väga palju aspekte. Talle see sobib, sest saab tegeleda eri teemadega ja ei teki ka rutiini, mis on küll aeg-ajalt vajalik, aga mida saab tema sõnul määrata ka ise, näiteks nädalate kaupa.

»

» Kuigi Kiisla on avaliku halduse õppejõud, on tema õpetatavad ained vägagi erinevad.

«See on iseloomulik väikestele õppeasutustele, sest Narva kolledž ei saa endale lubada, et meil oleks näiteks makroökonoomika professor, kes peab ainet lugema võib-olla kord kahe aasta jooksul. Mis sa siis ülejäänud ajast teed?» seletas ta.

Kiisla toob esile, et Narva kolledžis ei tule panustada ainult õppesse: samavõrd oluline on ka ühiskonna teenimine.

«Kolledžid on alati olnud mõnes mõttes maailma-parandajad, sisaldades aeg-ajalt ka näiteks kultuurimaja elemente. Me oleme siin piiri ääres teinud alati rohkem kui kõrgkoolilt sisuliselt oodatakse, aga see on piirkondlikele kolledžitele omane üle maailma,» sedastas Kiisla.

PIIRKONNA TEENIJA

Kui piirkondlikke õppeasutusi avatakse, on nad paljuskki ka piirkonna teenimiseks. «Kui oleks ainult õpe, siis ei oleks ju Narva kolledžit vaja. Piisaks, kui panna bussid sõitma Tartu ja Tallinna vahet tihemini. Õppida saab ka mujal. Me pole nii ainulaadsed,» lausus õppejõud.

Loomulikult proovitakse leida kohalikku võlu, mida saaks kõige paremini pakkuda just Narvas, aga tähtis on ikkagi ka piirkonna teenimine, et elu püsiks ja areneks peale tõmbekeskuste ka mujal. Ja see on Kiisla sõnul sama oluline kui õpe.

Seega on õppejõud peale õpetamise tegelenud aktiivselt ka muuga.

Näiteks vedas ta kümme aastat Narva kolledži laste-ülikooli, kus akadeemikud, rektorid ja tippteadlased kogu Eestist käisid pidamas loenguid 8–12-aastastele lastele.

Kiisla rääkis, et paljudel kolledži töötajatel on mõni kõrvalprojekt, mis on justkui nende lemmikloom, keda tuleb paitada ja utsitada.

Praegu peab Kiisla oluliseks selgitada Narva kolledži tähtsust ühiskonnas – seda nii üldsusele kui ka rahastajale ehk riigile. Kohati ei mõisteta tema sõnul, miks on kolledž olemas.

RAHASTUS ON ÕPPEPÕHINE, AGA SEE, ET OLEME JUSTKUI EESTI SAATKOND NARVAS, ON MEIE LISATEGEVUS.

«Rahastus on õppepõhine, aga see, et me oleme justkui Eesti saatkond Narvas, aga ka kultuurimaja ja kogukonnakeskus – see kõik on meie endi lisategevus, mida teeme küll entusiasmiga, aga mis ei saa pikas plaanis püsida ainult sellel,» sõnas ta.

Lasteülikooli lõpetaski ta põhjusel, et ühest küljest tundus talle, et see on elanud oma aja ära, teisalt aga ei jaksanud enam. «Kuigi riik peab tähtsaks, et turgutame regionaalpoliitikat, ei saa olla nii, et mul on põhitöö, aga selle kõrvalt teen veel hobi korras ka midagi. Kui see on ühiskonnas oluline, võiks olla sel rahaline tugi, mitte nii, et pean iga 100 euro jaoks kirjutama projektitaotluse,» arvas ta.

Peale selle, et Kiisla on ühiskondlikult aktiivne, on ta tihedalt seotud ka spordiga. Suisa nii tihedalt, et sel aastal

valiti ta Tartu Ülikooli kõige sportlikumaks töötajaks.

Lapsena ei teinud ta aga peaaegu üldse sporti, sest oli arstide surve all terve kooliaja kehalise kasvatuse tundidest vabastatud. Liikumine on talle siiski alati meeldinud.

Ühel korral võitis Kiisla loosiga kõnnikepid, ja kuna ta on kergesti vaimustuja, läks ta ka kohe kepikõnni juhendaja koolitusele. Siis aga tundis, et vajab suuremat intensiivsust, hakkas tasapisi sörkima ja seejärel juba treeneri nõuannete järgi jooksmas.

Nüüd tegeleb ta ülipikamaajooksuga, täpsemalt 24 tunni jooksuga, mis tähendabki seda, et joosta tuleb ööpäev järjest ning lõpuks loetakse läbitud kilomeetrid kokku.

Kui õppejõul potsatas pähe mõte osaleda ülipikamaajooksul, ei hakanud ta isegi otsima, kus saaks seda teha. Ta teadis, et kui tahab osaleda, siis tuleb see ise korraldada. Ka sel sügisel saab võtta mõõtu Kiisla korraldatud Sillamäe ülipikamaajooksul ehk Sillamäe Ultral.

MITTE AINULT HOBI

Ülikooli sportlikema töötaja tiitel on Kiislale kompliment. «Mulle on oluline, et see ei ole mu hobi, vaid ma seostan liikumist ka õppega,» sõnas ta.

Õppejõud peab liikumist tähtsaks ka õppes, et see oleks tõhusam. «Eesmärk ei ole liigutada, vaid see on vahend,

NARVAS AET KIISLALE MEELDIB. TARTUSSE EI SAA TA KOLIDA SEETÖTTU, ET SEAL EI OLE MERD.

et teadmised jõuaksid kohale vähema ajaga,» lausus Kiisla.

Ta rääkis, et õppejõud saab küll edastada auditooriumi ees kogu materjali, aga kui üliõpilasele jõuab kohale kümme protsenti, siis on see kummalegi poolele ajaraisk.

Tartu Ülikooli liikumislabor võib Kiisla sõnul esitada tõendeid selle kohta, kuidas väiksemadki liigutused toetavad õpet. See on tema meelest oluline eriti pedagoogilistel erialadel, sest nende üliõpilased asuvad ühel päeval ka ise noori õpetama.

Kiisla rääkis, et ta on justkui liikumislabori saadik Narvas, sest on käinud kohalikes koolides rääkimas teema tähtsusest. Ekslikult võidakse arvata, et liikumispaus on justkui mängimine, aga õppejõu sõnul ei harrasta ta eriti mängu. Kui harrastab, siis peavad need õpet

toetama. Vahel piisab Kiisla sõnul ka sellest, kui jagada teemad näiteks eri laudade vahel: selle asemel, et saata ringi paaberid, saavad ühest lauast teise kõndida hoopis tudengid. Ka sellised väikesed asjad aitavad õppimisele kaasa.

Mõne väiksema rühmaga on ta pidanud näiteks kõnnikoosolekuid. Kõik sellised meetodid tuleb aga mõelda enne läbi. Tähtis on, et üliõpilased ei õpi ainult konkreetset teemat, vaid nad õpivad ka õppima. «Õppida ei tähenda ilmtingimata tuupimist laua taga. See on kõigest üks osa,» sõnas Kiisla. Ta tõi näiteks, et saab ka nii, et üliõpilane paneb pähe kõrvaklapid, läheb õue jalutama ja kuulab õppejõu audio-loengut.

«Laisale õpetajale on mugav, kui ta räägib ja üliõpilased

kuulavad. Aga ükskõik kui motiveeritud õppija ka ei ole, peab ta endaga võitlema, et jaksaks istuda ja kuulata nii, et kogu teave jõuaks ka kohale,» ütles Kiisla. Kui õppejõud märkab loengut pidades, et tudengi pilk läheb tuhmiks või ta haigutab liiga sageli, siis saab ta aru, et on pannud puusse ja tuleb võtta kiiresti midagi ette.

Kuigi loeng on väga levinud õppevorm, usub Kiisla, et järjepideva töö tulemusena on võimalik seda muuta. «Isegi plaksutamine on liigutamine. Kui üliõpilased esinevad ja tajud, et rühm tuleb kaasa, siis võib teha nii, et ettekande lõpus plaksutate seistes. See ei võta rohkem aega kui niisama aplodeerimine, aga on vajalik sirutuspaus. Need on pisiasjad, mille peale kohe ei tule,» sõnas õppejõud. **UT**

Uuendatakse tagasisideküsimustikku

ALMA MATER

Kui kõik sujub plaanipäraselt, saab juba sel kevadel anda õppeinfosüsteemis õppeainete kohta tagasisidet uuele küsimustikule vastates. Muudatuste alus on arusaam, et õppimise tulemuslikkus ja sisukus sõltub üliõpilase ja õppejõu koostööst.

KAIRE UIBOLEHT
tagasiside uuenduse projektijuht
MERILYN MERISALU
UT peatoimetaja

Viimati uuendati TÜ õppeainete tagasiside küsimustikku põhjalikumalt kaheksa aastat tagasi: kui lisati sõnalise kommenteerimise võimalus, arendati tulemuste esitlemise viisi ja tehti osa vastuseid õppeinfosüsteemis nähtavaks. 2016. aastal telliti haridusteaduste instituudi teadlastelt ja õppejõududelt senise küsimustiku analüüs.

Praegu valivad üliõpilased ise, milliste õppeainete kohta nad tagasisidet annavad. See on tekitanud olukorra, kus mõne õppeaine puhul on tagasiside andjate hulk tegeliku õppijate arvuga võrreldes liiga väike.

Õppeosakonna endise juhi, matemaatika- ja informaatika-õpetaja õppekava programmi-

juhi Kristel Mikkori sõnul ei saa sellises olukorras teada, kuidas enamik õppeainet õppinud üliõpilastest selle aine õppimist ja õpetamist tegelikult hindab.

KELLE ARVAMUS JÄÄB KÕLAMA?

«Igal semestril on kohustus hinnata vähemalt nelja õppeainet. Selle tulemusena saame tagasisidet kas positiivse või negatiivse õpikogemuse saanud üliõpilastelt ning nn keskmine kogemus tulemustes ei kajastu,» tõdes Mikkor.

2018. aasta suvel otsustati, et Tartu Ülikoolile koostatakse uus õppeaine õppimise-õpetamise tagasiside küsimustik, millel on selge teaduslik alus ning mille koostamisel on arvestatud kõrgharidusvaldkonna õpetamise ja õppimise uuringuid.

Küsimustiku uuendamise eesmärgiks seati see, et konkreetse õppeaine kontekstis saaksid kasulikke teavet kõik

asjaosalised. Õppijal peaks olema võimalus hinnata enda haaratust õppimisest, õppejõul võimalus saada teavet õpikeskkonna arendamiseks ning programmijuhil saada kiire ülevaade õppeainete õpetamise ja õppimise kvaliteedi hindamiseks.

Küsimustiku uuendamisega hakkas tegelema töörühm, kuhu kuuluvad õppeosakonna endine juhataja Kristel Mikkor, kõrgkoolipedagoogika dotsent Mari Karm, kõrgkoolis õpetamise ja õppimise seoseid uurinud Kaire Uiboleht, koolipsühholoogia lektor Astra Schults ning õppeprorektor Aune Valk.

Peale selle peeti aru õpetamisoskuste arendamise konsultantidega, hea õpetamise grandide saanud õppejõududega ning haridusteaduste instituudi professori Margus Pedastega. Küsimustiku teaduslikku tausta ja ülesehitust tutvustati ka õppeprodekaanidele, programmijuhidele ja üliõpilaste esindajatele.

Aune Valk rääkis, et uus küsimustik hõlmab põhimõtteliselt uut arusaama õppimisest ja õpetamisest, ehkki haridusteaduses on see juba aastakümneid ning Eesti haridussuundumustes kümnekond aastat vana.

«See toob sisse õppijakeskse, konstruktivistliku arusaama õppimisest ja õpetamisest, mis muudab nii õppija kui ka õppejõu rolli. Kui vaatame ka Eesti haridusvisiooni aastaks 2035, siis õppija vastutus ja tema oskus ennast juhtida ning õpetaja, õppejõud kui teejuht on see-juures kesksel kohal,» selgitas ta.

ÕPPIJA JA ÕPETAJA KOOSTÖÖ

Mari Karmi sõnul mõistetakse õppimist teemakohaste uurimuste põhjal kui aktiivset protsessi. Õppimiseks peab üliõpilane olema aktiivne: ta püstitab õppimise eesmärgi, loob seoseid, süstematiseerib, rühmitab ja võrdleb õpitut oma varasemate teadmistega. Õppija õpib nii iseseisvalt kui ka koostöös teistega.

«See, et õppejõud on juhendaja ja toetaja rollis, ei tähenda, et tema tegevus oleks vähem tähtis, ent see juhib tähelepanu asjaolule, et õppejõu peamine eesmärk on üliõpilase haaratus õppimisest,» ütles Karm.

Haaratuse kujunemisel on suur tähtsus õpikeskkonnal: mida rohkem on õppijal tegutsemisvõimalusi, näiteks võimalus arutleda õpitava üle ja lahendada ülesandeid, seda

haaratum on ta õppeprotsessist. Väga tähtis on õppimise tähenduslikkus ja piisav intellektuaalne pingutus.

UUS NELJAOSALINE KÜSIMUSTIK

Seda arvestades koostati uus õppeaine õppimise ja õpetamise tagasiside küsimustik, milles on neli osa: üliõpilase individuaalsed eeldused, õppeaine õppimise võimalused, üliõpilase aktiivne õppimine ehk haaratus ja õppimise tulemus.

«Esimeses osas uuritakse üliõpilase valmisolekut õppimisel pingutada ning teises lähtutakse kõrghariduse kontekstis tehtud uuringutest õppimist toetavate ja takistavate elementide kohta,» seletas Astra Schults.

AINES KAASATÖÖTAMINE EI SÕLTU AINULT ÜLIÕPILASEST, VAID SAMAL MÄÄRAL KA ÕPPEJÕU LOODUD VÕIMALUSTEST ÕPPIDA.

Kolmandas osas uuritakse üliõpilase käitumuslikku, kognitiivset ja emotsionaalset haaratust, neljandas õppeaine õppimise väärtust üliõpilase jaoks. Nii saab selgema pildi sellest, kui võrd on üliõpilane aines kaasa töötanud, õppimise aega ja tähelepanu panustanud ning milline on tema huvi õppeaine lõpuks. Haaratuse hinnangute tõlgendamisel tuleb arvestada, et aines kaasatöötamine ei sõltu ainult üliõpilasest, vaid samal määral ka õppejõu loodud võimalustest õppida.

Küsimustiku koostamisel lähtuti eeldusest, et vastamine ei tohiks võtta rohkem aega kui seni. Praeguses tööversioonis on 16 valikvastusega väidet ja viis avatud küsimust, viimastele vastamine jääb tõenäoliselt vaba- tahtlikuks. Uuendusena võiks õppejõul olla võimalus soovi korral lisada küsimustikku oma avatud küsimus.

Praegu otsitakse võimalusi, kuidas teha nii, et õppeaine kohta annaks tagasisidet enamik seda õppinud üliõpilastest ning samal ajal jääks üliõpilasele võimalus anda tagasisidet just selle aine kohta, mille kohta ta soovib. Samuti püütakse luua olukord, kus iga õppeaine kohta antaks tagasisidet vähemalt kord kahe aasta jooksul. Arutlusel on

võimalus, et esmakursuslastele õpetatava aine kohta antaks tagasisidet igal aastal.

Küsimustik on suuresti valmis, kuid praegu käivad ülikoolis arutelud selle rakendamise üle – näiteks teemal, kuidas aineid tagasiside küsimiseks valitakse. Kuna küsimustiku aluseks olev arusaam õppija ja õppejõu rollidest muutub, on väga tähtis need teemad nii üliõpilaste kui ka õppejõududega läbi rääkida. UT

Loe täispikka artiklit veebist: www.ajakiri.ut.ee.

TÜ RAKENDUSANTROPOLOOGID PANUSTAVAD JUBA MITMENDAT AASTAT KULTUURIPeALINNA PROJEKTI.

Tartu pürgib Euroopa kultuuripealinnaks

VÄRSKE PILK

Tartu Ülikool teeb linnaga tihedat koostööd, et Eesti ülikoolilinnast saaks Euroopa kultuuripealinn. Augusti lõpuks selgub, kas 2024. aastal kannab seda tiitlit Tartu või Narva.

MERILYN MERISALU
merilyn.merisalu@ut.ee

Selle aasta esimestel kuudel on kultuuripealinna projekti liikmed koos TÜ juhtkonna ja üliõpilastega püüdnud mõtestada lahti ülikooli rolli kogukonnana ja põlvkondade ühendajana ning arutanud ülikooli osatähtsuse

üle Tartu elukeskkonna parandajana.

«Tartu 2024» vastutav projektijuht Erni Kask ütles, et Tartu Ülikool on Tartu linna üks olulisemaid asutusi nii vaimses kui ka korralduslikus mõttes.

«Ülikool on Tartu suur rikkus, mida tuleks osata hästi ära kasutada. Sisuliselt on kõik «Tartu 2024» kultuuriprogrammi projektid sündinud koostöös inimestega, kes on seotud Tartu Ülikooliga,» kinnitas ta.

Kase sõnul tooks Euroopa kultuuripealinna tiitel palju kasulikku nii ülikoolile kui ka Tartule ja tervele Lõuna-Eestile. Tartu linn kandideeribki tiitlile koos Lõuna-Eesti 19 omavalitsusega, et ühiselt tervet piirkonda nähtavamaks teha.

«Mäletame hästi, mida tähendas linnakodanikele möödunud suvel toimunud üliõpilaste festivali Gaudeamus ajal viie välispresidendi külastus. Kui saaksime kultuuripealinnaks, oleks Peipsiveere, Võro ja Seto eripärane kultuuriruum ning Tartust hoopis erinev atmosfäär ja maaliline loodus külastajatele vaid tunniise autosõidu kaugusel. Oleks patt seda kultuuripealinna külalistega mitte jagada,» rääkis Kask.

See võimaldaks muuta tervet Lõuna-Eesti piirkonda maailmale nähtavamaks, kasvatada kohalike enesehinnangut ja parandada majandusnäitajaid. Ülikoolilgi oleks rahvusvaheliselt tuntumas

ja avatumas linnas lihtsam konverentse korraldada ning suuremat hulka tippteadlasi, õppejõude ja üliõpilasi kohale meelitada.

ÜLIKOOI SUUR TOETUS

Projektijuht Kalle Paas ütles, et ülikooliperel on juba praegu olnud nii taotluse koostamisel kui ka praktilises teavitus- ja kaasamistöös suur osa. Paljud ülikooli töötajad ja üliõpilased on kaasa löönud nii ainekursuste raames kui ka vabatahtlikena.

TÜ rakendusantropoloogid koguvad Ester Bardone ja Helleka Koppeli juhendamisel juba teist aastat tartlaste lugusid. Samuti on lõppvoorutalutluse jaoks väga oluline selle aasta esimeses pooles koostatav «Tartu 2024» mõju hindamise tegevuskava, millega tegelevad TÜ sotsiaalteadlased.

«Kui Tartu võidab kultuuripealinna tiitli, siis usun, et häid praktikavõimalusi pakutakse veel teistegi erialade esindajatele. Me ei räägi ainult kultuurikorraldusest, vaid ka haridusprogrammide koostamisest ja elluviimisest, teaduse populariseerimise võimalustest, sotsiaalse mõju hindamisest, turunduskommunikatsioonist ja veel paljust muust,» seletas Paas.

See, et 2024. aastal kuulub üks kolmest Euroopa kultuuripealinna tiitlist Eestile, on juba selge. Esialgu kandideerisid >>

» kultuuripealinnaks kolm Eesti linna: Tartu, Narva ja Kuresaare. Mullu oktoobris esitlesid kõik kandidaadid oma plaane žüriile, misjärel otsustati, et lõppvooru lähevad Tartu ja Narva.

Kandideerimisprotsessi vahetokkuvõttes kiideti Tartu meeskonda kohalike inimeste kaasamise eest, lõppvooruks oodatakse aga selgemat kava rahvusvahelise publiku püüdmise kohta.

RAHVUSVAHELISED OOTUSED

Kalle Paasi sõnul peavad kultuuriprogrammis sisalduvate projektide eestvedajad leidma artiste ja partnereid, kes muudaksid kultuuripealinna sündmused rahvusvaheliselt haaravaks – nii kujuneb lõppvoorus välja rikkalik ürituste kava.

Sellele lisandub ka senisest täpsem turunduskommunikatsiooni strateegia aastateks 2020–2024. Uute turundusideede väljamõtlemiseks

Erni Kask tõdes, et žüriile tuleb tõestada Tartu ja Lõuna-Eesti võimekust nii suure kultuuriprojekti korraldajana, aga ka näidata julgelt ja ilustamata Tartu ees seisvaid katsumusi, olgu selleks siis meie kultuurielu sissepoole suunatus või vähene ühendus Euroopaga.

«Kultuuripealinna tiitlit ei anta selle eest, mis meil juba olemas on, vaid selle eest, mida püüame Tartu kestlikuse nimel saavutada. Kuidas hoida keskmise suurusega linnana aina konkurentsi-tihedamas maailmas oma nägu, mida on meil teistelt Euroopa keskmise suurusega linnadelt õppida ja milliseid «ellujäämise kunste» teistele Euroopa linnadele õpetada?» arutles Kask.

Tartu kandidatuuriraamatu pealkiri ongi «Ellujäämise kunstid». Selle koostaja, kirjanik ja kriitik Berk Vaher meenutas, et vastuolulisena kõlav teema leiti paljude arutelude ja vestluste käigus.

EUROOPA KULTUURYPEALINNA TIITLIGA KAASNEB KOHUSTUS VIIA ELLU VII E KUNI KUUE AASTA PIKKUNE KULTUURIPROGRAMM.

kutsuti appi ka TÜ turunduskommunikatsiooni magistritudengid.

Veebruaris käisid «Tartu 2024» meeskonnal külas Tartu sõpruslinna Kaunase inimesed, kes korraldavad sealset kultuuripealinna programmi. Muu hulgas jagasid nad kasulikke kogemusi ja soovitusi suve lõpus Tartusse tuleva rahvusvahelise žürii külastuse ja kandidatuuri lõppkaitsmise tarvis.

«Jõudsim arusaamisele, et meil on Euroopale midagi tõeliselt olulist ja kaasahaaravat öelda siis, kui tajume oma muresid ja muutumisvõimalusi laiemalt. Tartu elab näiliselt idüllilises heaolus, aga oleme silmitsi kahaneva elanikkonnaga, kasina ligipääsetavuse ja kohalikuks jääva kultuuritegevusega,» selgitas Vaher.

Probleeme tuleb ausalt tunnustada ja nendega julgelt

tegelema hakata, et anda teistele eeskuj. Selline loov rahulolematuse ja tahe olla enam kui lihtsalt heade mõtete linn on Vaheri arvates ka üks Tartu vaimu loomujooni.

«See Tartu vaim, keda õnneks üha enam kohtame, vastab rõõmuga kutsele tulla oma kookonist ja skeptilise muige tagant välja ning osutub avatuks ja ideerohkeks, tahab oma linna ka Euroopa ja ülejäänud maailmaga jagada. Seejuures säilib ometi teatav oma kiiks, mis ei lase Tartul muutuda vaid veel üheks paljudest Euroopa väikelinnadest,» rääkis Vaher.

MITME AASTA PIKKUNE PROGRAMM

Ühelt poolt tähendaks kultuuripealinna tiitel märksa laialdasemat rahvusvahelist kultuurisuhtlust ning ka selle väärtuse teadvustamist ülikooli ajaloos ja tänapäevas. Teiselt poolt soovivad programmi korraldajad pöörata rohkem tähelepanu nii Tartu kõrvalejäämise ohus inimirühmadele kui ka Lõuna-Eesti maapiirkondade ja väikeasulate elanikele.

«Soovime neid kõnetada selle sõnumiga: ka teie olete Euroopa, ka teie paikkondlikul omaloomel on koht Euroopa kultuurilises paljususes. Seda ei pea häbenema ega alla suruma, vaid võime kõike rõõmuga külalistele tutvustada. Euroopa kultuuripealinn on selleks suurepärane võimalus,» kinnitas Vaher.

Euroopa kultuuripealinna tiitliga kaasneb kohustus viia ellu viie kuni kuue aasta pikkune programm, mis

peab minema korda paljudele inimestele Eestis ja välismaal. See tähendab võimalust pälvida rahvusvahelist tähelepanu, näidata maailmale, mida oskame, ja õppida ka ise paljudelt oma ala tippudelt.

Lisaks projekti eest vedavale Tartu linnale toetab kultuuripealinna eelarvet kuni kümne miljoni euroga ka Eesti riik. Kogu programmi hästi korraldanud kultuuripealinn pälvib ühtlasi 1,5 miljoni euro suuruse Euroopa Liidu Melina Mercouri preemia. Neid ja muid toetusi kasutatakse omakorda Tartu ja Lõuna-Eesti kultuuri arenda-

miseks ning tutvustamiseks maailmas.

Kalle Paas loodab, et lõppvooru tulemused toovad kultuuripealinna tiitli Tartusse. Sellisel juhul võiks aastast 2024 saada üks meelde jäävaid aastaid: iga päev toimuks Tartus või mujal Lõuna-Eestis midagi erilist ja publikurohket.

«Tiitliaasta on tegelikkuses vähemalt neli aastat kasvanud kultuuri-, kunsti- ja haridusprogrammi ning turundustegevuse kõrgpunkt. Seega on teekond selleni sama oluline kui rahva- ja sündmusterohke aasta ise,» rääkis Paas.

Kuigi 2024. aasta tipp-sündmuste kalendrit alles koostatakse, on mõni idee tekitanud juba palju elevust. Näiteks on plaanis korraldada Raekoja platsil «Suudlevate tudengite» kuu ees maailma suurim ühis-suudlemine «Kissing Tartu».

Üritus ei piirduks ainult paljude suudlevate paaridega, vaid sellega kaasneks kunsti- ja meelelahutuskava, võib-olla isegi konverents suudlemise ajaloo teemal. Naljaga pooleks kutsutakse kohale TÜ füüsikud, et mõõta, kas tuhanded samaaegsed suudlused tekitavad erilisi energiavõnkeid. UT

ÜKS KÜSIMUS

FOTO: JÜRI LUHT

AUNE VALK
TÜ õppeprorektor

Mis kasu tooks TÜ üliõpilastele see, kui Tartu saaks kultuuripealinnaks?

Tartu kui elukeskkond on paljude tudengite jaoks üks väga oluline argument, miks õppida just Tartu Ülikoolis. Eriti oskavad Tartut keskkonnana hinnata välistudengid, aga ka Tallinnast tulijad ütlevad, et see on just õige suuruse ja õhustikuga linn, kus veeta oma elu parimad aastad. Kui Tartul läheb hästi ning siin on rohkem Euroopat ja kultuuri, siis läheb hästi ka ülikoolil.

Mina näen ülikooli ja linna koostöös kultuuripealinna poole liikumisel tohutut potentsiaali. Ülikoolis õpib üliõpilasi rohkem kui sajast riigist ja igaüks neist võib luua erilise kultuursündmuse. Ülikooli-õppe tulevikusuundades on fookuses ettevõtlikkus, loovus jt tähtsad oskused. Suurendame õppekavades praktika osakaalu ja tahame tõsta esile, kui oluline on ülikoolikogemuse kui terviku kujunemisel tegevus, mis ei ole vahetult õppimisega seotud. Loomisel on projekti-põhise praktika süsteem, kus tudengimeeskonnad saavad lahendada ettevõtte, kogukonna või enda püstitatud praktilise ülesande. «Tartu 2024» pakub kindlasti võimalusi arendada kõiki neid suundi.

Seega võiks kultuuripealinnaks saamine pakkuda paljudele tudengitele tegelikke võimalusi saada korda midagi Tartu kui elu- ja õpikeskkonna heaks. Välistudengite kaasamine aitab tuua maailma Tartusse ja viia Tartu maailma. Sellest koostööst võidavad kõik! ●

Avalik ruum on nii füüsiline kui ka vaimne

INTERVJU

26. ja 27. aprillil toimub Tartus Eesti sotsiaalteaduste XI aastakonverents, mille üks kolmest peaesinejast on Tallinna Ülikooli keskkonnakorralduse professor ja kultuurigeograafia vanemteadur Helen Sooväli-Sepping.

MERILYN MERISALU
merilyn.merisalu@ut.ee

Sooväli-Sepping on varem töötanud Tartu Ülikoolis inimgeograafia lektorina. Aasta tagasi valis Eesti Koostöö Kogu ta sel sügisel avalikustatava Eesti inimarengu aruande peatoimetajaks.

Mis on Eesti inimarengu aruanne?

See on Eesti Koostöö Kogu üle aasta välja antav ülevaade, kus on eesti teadlaste ja valdkonna asjatundjate koostatud andmestikud ja kirjeldused meie riigi sotsiaal-majanduslikust arengust. Viimastel aastatel on aruanne olnud temaatiline: eelmine kord oli fookus rändel,

seekord avaliku ruumi ja demokraatia seostel.

Eesti inimarengu aruanne lähtub rahvusvahelisest inimarengu indeksist ja temaatilistest aruannetest. Rahvusvaheline inimarengu indeks on ainulaadne selle poolest, et keskendub inimese heaolule ühiskonnas. See erineb tavapärasest riikide omavahelisest mõõduvõtmisest, mis põhineb majanduslikul kasvul.

Ka rahvusvaheline inimarengu aruanne on viimastel kordadel olnud temaatiline – just kuulutati välja 2019. aasta teema, mis on ebavõrdsus. Rahvusvahelise aruande koostamist koordineeriv ÜRO on soovitanud, et kõik riigid võiksid mõelda oma aktuaalsete teemade kajastamise peale. Näiteks »

» avaldas Bhutan sel aastal oma esimese raporti, mis käsitleb demokraatia arengut riigis viimase kümne aasta jooksul.

Kes valib Eesti aruande teema – kas see antakse ette või valib selle peatoimetaja?

Eestis pakub peateema välja Vabariigi Presidendi Kantselei alluva Eesti Koostöö Kogu nõukogu. Seejärel korraldatakse aruande peatoimetaja leidmiseks konkurss. Valikul on arvestatud sellega, et teema oleks mitmekülgne ja kõnetaks meie ühiskonda. Kui avaliku ruumi ja demokraatia teema välja kuulutati, korraldati avalik ideekorje, kus paluti kõigil pakkuda alateemasid, mida seekordne aruanne võiks käsitleda.

Üheks alateemaks pakuti demokraatia tervist avaliku ruumi ja ühiskondliku sidususe ja säästva arengu vaatenurgast, aga ka seda, kuidas digiajastu ja avalik ruum ning selle loomine on omavahel seotud. Samuti pakuti välja täpsustavad küsimused füüsilise kombe- ja aruteluruumi käsitlemiseks.

Kas räägime siis eelkõige füüsilisest või vaimsest avalikust ruumist?

Mina olen avaliku ruumi defineerinud nii füüsilise kui ka aruteluruumina. Füüsiline ruum hõlmab nii linna- kui ka looduskeskonda. See on ruum, mida iseloomustavad avalik huvi, avalik hüve ja ühiskondlikud protsessid. Praegu koostatavas aruandes on esile toodud ka avalik ruum kui aruteluruum, mida toetavad digitaalse keskkonna võimalused ja laiemad ühiskondlikud protsessid.

Õppisite Tartu Ülikoolis magistrantuuris ja doktorantuuris ning veetsite siin kokkumbees kuus aastat. Mis paneb teid Tartu avalikule ruumile mõeldes muretsema?

Tartu linna avalikust ruumist rääkides tunnen nii rõõmu kui ka muret. Rõõm on tõdeda, et viimastel aastatel on Tartu kesklinn muutunud inimsõbralikumaks ja tähelepanu on pööratud ka ruumilisele kvaliteedile. Natuke teeb mind murelikuks aga turvalisuse teema.

Avaliku ruumi üheks kriteeriumiks peetakse turvalisust. Minu meelest on see üks teema, mis on Eestis läbi tunnetamata ja lahti mõtestamata. Võib nentida, et Tartus on hirmugeograafial oma koht.

Nagu siis, kui mina Tartus õppisin, jõuavad praegugi riiklikku meediasse teemad, mis on seotud võõraste diskrimineerimisega avalikus ruumis. Mõtlen selle all näiteks rassistlikke kommentaare, mida tehakse Raevoja platsi taga. Tuleks tõsiselt mõelda, mida teha ka ülikooliga, et välja juurida välisüliõpilaste ja -külastajate vihaga kostitamine.

TALLINNA JA TARTU ISELOOMUSTAB SARNANE ARENG: LAIALIVALGUMINE JA TIHENDAMINE.

Turvalisuse aspekt ei puuduta ainult võõraviha. Olen viimastel aastatel Tartut külastades paar korda kogenud südalinna ebaturvalisust. Näiteks kihutatakse seal õhtutundidel nii, et inimesed võivad auto alla jääda.

Aga need on minu kui külalaste kogemused. Ma ei oska öelda, kas ja kuidas sel teemal

kohapeal arutletakse ja kas need on tegelikult suured probleemid või üksikud näited, mis mujale välja paistavad. Pealegi ei ole ebaturvaline linnakeskkond ainult Tartu mure, see kummitab kõiki suuremaid Eesti linnu.

Milline on teie meelest Tartu avalik ruum võrreldes näiteks Tallinnaga?

Tallinna ja Tartu iseloomustab sarnane areng: laialivalgumine ja tihendamine. Linna ei laiendata ainult linnapiirile ja selle taha eeslinnadesse, vaid ka linnasisestele tühjadele kruntidele. Linna laialivalgumise protsessidega käivad kaasas autostumine ja linna tihendamise puhul ka rohealade järkjärguline vähendamine.

Tallinna puhul räägime praegusel ajal autokesksest planeeringust. Autoteede vahel meenutab avalik ruum prügi-kasti, kuhu pannakse asjad, mis jäävad mujalt üle. Jalgsi ei ole südalinna väga hea liikuda: õhk ei ole puhas ja ka ruumilises mõttes ei toetata heaolu eriti palju. Pealinnas on mitmeid häid avaliku ruumi algatusi,

kuid nende arendus on toppama jäänud – mulle tundub, et inimestele mõeldud alad soovitakse ikkagi autodele anda.

Tartus on väga positiivne see, et on pandud palju rõhku südalinna muutmisele inimeste ja jalgratturite jaoks ohutumaks. On väga hästi näha, et linnaelu ja -melu käivad mõnusa suvelgi.

Tartu areneb praegu väga kiiresti, eriti just Emajõe ja südalinna piirkonnas. Minu väike mure on, et uute hoonete rajamisel võivad kaduda haljasalad, mida on linna vaja. Linna

LOODUS JA KULTUUR KÄIVAD KÄSIKÄES, LINNUD-LOOMAD JA PUTUKAD ON SAMAMOODI TARTU VAIMU OSAD.

tihendamine tähendab muu hulgas alati autode parkimis-kohti ja kesklinnas tulevad need enamasti rohealade arvelt.

Näiteks asub kaubamaja kõrval park laste mänguväljakuga, mis on kohtumispai nii lastele kui ka nende vanematele. Tartust on kuvand kui lapsesõbralikust linnast ja kindlasti peaks kesklinna selline ala alles jääma – veel parem oleks seda laiendada.

Praegu ei ole Tartu südalinna kohta, kus oleks mõnus piknikutekk murule panna ja niisama aega veeta. Minu jaoks on Tartu laste ja noorte linn. Selle fookusega annaks linnaruumi veel mõnusa muuta.

Tartu pürgib praegu ka 2024. aasta Euroopa kultuuri-pealinnaks. Mida peaks teie meelest silmas pidama, et avalik ruum sellest võidaks, mitte ei kaotaks?

Kindlasti on tähtis läbi mõelda linna kultuurilised kihistused, mis on tähenduslikud ja sobivad kultuuripealinna tiitliga kokku. Mis on see, mis on Tartu puhul oluline ja kultuurne?

Minu arvates on siin kaks märksõna: ajalooline kihistus, mida kannab linn läbi oma hoonestuse, ja Tartu vaim. Ma usun,

et Tartu vaim ongi ruumiline: see on vaimsus, mis longib Tartu linna tänavatel. Tähelepanu tuleb pöörata eriti sellele, kuidas see vaim linna ruumilise täisehitamise kõrval säilitada.

Üks osa Tartu vaimust on kindlasti rohealad, millega oleme viimased 50–60 aastat harjunud. Need kutsuvad end täis ehitama, sest on maastikuarhitektuurselt läbi mõtestamata. Samas meenutavad need rohealad teise maailmasõja aegset ruumilist katkestust, mis on praegu Tartu avalikus ruumis tõlgendamata. Selle katkestuse mäletamine ja näitamine rikastaks Tartu ruumilist ajalugu veelgi.

Minu arvates on osa linna-ruumi kultuurilisest jätkusuutlikkusest kindlasti keskkonna ja looduslik jätkusuutlikkus. Loodus ja kultuur käivad käsi käes, linnud-loomad ja putukad on samamoodi Tartu vaimu osad.

Nüüdisaegsed linnad tegelevad nii kultuuri kui ka linnaruumi arendamisega. Sõltumata sellest, kuidas Euroopa kultuuripealinnaks kandideerimisel läheb, võiks Tartu julgelt kaaluda kultuuri kui strateegilise valdkonna tugevat arendamist koostöös kõikide asjatundjate, kaasa arvatud planeerijate ja arhitektidega ning koostöös Tartu Ülikooli etnoloogide ja teiste kultuuriuurijatega.

Tartu potentsiaal saada vähemalt Eesti kultuuripealinnaks on väga hea.

Eestlased armastavad ennast võrrelda teiste Balti riikide asemel pigem Põhjamaadega. Kas meie praegune avalik ruum kannataks selle võrdluse välja?

Keskonda väärtustavaid uuenduslikke näiteid tuues räägitakse Stockholmist, Göteborgist, Malmöst, Lundist. Väga palju on Põhjamaades aga ka selliseid linnu, mis on sama autokesksed kui meie omad.

Näiteks Tallinnast 80 kilomeetri kaugusel asuva Helsingi avalik ruum on Tallinna omast väga erinev. Seal, nagu ka Stockholmis, on eesmärk muuta linn selliseks, et saaks mugavalt liikuda jalgsi ja rattaga. Autode liikuvuse parandamise asemel panustatakse kesklinna piirkonnas rohkem ühistransporti. Linna- ja tänavadisain toetab seda, et inimestel oleks hea keskkond.

Siinjuures tuleb aga mõelda ka kriitiliselt: niisuguse avaliku ruumi kujundamine nõuab palju raha. Seda peavad toetama linna poliitilised ja strateegilised valikud.

Kindlasti on meil Helsingilt, Stockholmilt ja teistelt Põhjamaade linnadelt palju õppida. Seda ka tehakse – nii Tallinnal kui ka Tartul on käsil palju põnevaid ühisprojekte. Tihti jäävad aga head plaanid paberile. Muutused saavad tulla siis, kui on olemas selleks vajalik ressurss ja kohaliku omavalitsuse tahe.

Sellele saavad omajagu kaasa aidata teadlased, kes aitavad häid näiteid rahvusvaheliste võrgustike kaudu kohalikku konteksti ümber kanda. UT

Loe täispikka intervjuud veebist: www.ajakiri.ut.ee.

FOTO: IVO KRUUSAMÄGI / VIKIPEDIA

TARTUS AADRESSIL KALEVI 24 ASUVAS HOONES ON KULTUURIGA TEGELDUD ÜLE 125 AASTA.

Uue maja ootel

ALMA MATER

Sel kevadel 20-aastaseks saav mittetulundusühing Tartu Üliõpilasmaja koordineerib kahe kõrgkooli esinduskollektiivide tegevust ning hoiab põialt, et lähitulevikus oleks lõpuks võimalik tuua need kõik ühe katuse alla kokku.

MERILYN MERISALU
merilyn.merisalu@ut.ee

9. aprillil 1999. aastal ilmus ülikooli ajalehe esikaanel suur uudis: «Tartu Üliõpilasmajast saab täiesti uus ja omanäoline tudengikeskus». Eelnenud nädalal olid Tartu Ülikool ja Eesti Põllumajandusülikool (praegune Eesti Maaülikool) üheskoos asutanud MTÜ Tartu Üliõpilasmaja, millega peeti suuri plaane. Toonane üliõpilasmaja direktor Heino Variku rääkis ajalehe-

le, et majas võiks regulaarselt pidada Tartu kõrgkoolide tähtpäevi ja festivale, tähistada tudengitraditsioone, aga korraldada ka linna üritusi. Peavarju loodeti anda üliõpilaselu korraldamise toimkondadele, töö- ja taidlusrühmadele.

Koos üliõpilasnõukojaga tehti funktsionaalne plaan, kuidas võiks maja pärast renoveerimist välja näha: saalide, seminari- ja olenguruumide, avarate riidehoidude ja fuajeedega. Avardamiseks plaaniti ka juurdeehitist, et maja ulatuks Kalevi tänavani, nagu see

20. sajandi alguses vast valminuna välja nägi.

Millal tudengid renoveeritud maja enda käsutusse saavad, ei osatud öelda. «Remontimine ei ole odav ning ma ei tea, millal ülikoolil õnnestub selline summa leida,» ütles Variku 20 aastat tagasi.

Sama peab tõdema üliõpilasmaja praegune tegevjuht Kulno Kungla. TÕ ja maaülikooli 12 esinduskollektiivi pole siiani ühe katuse alla jõudnud.

Üliõpilasmaja laiendamise küsimus on küll kirjas TÕ pikaajalistes plaanides, kuid selle

kohta ei ole veel tehtud konkreetseid otsuseid. Kõrgkoolide kultuurikollektiivid mõistavad, et raha jagamisel tuleb teha valikuid ja seda ei jätku kõigile. Samal ajal loodavad nad, et järjekord jõuab lõpuks ka nendeni.

OMA JÄRJEKORRA OOTUS

Praeguseks on näiteks peaaegu täielikult renoveeritud üliõpilasküla hooned. Jaanuaris avati sporditeaduste ja füsioteraapia instituudi uus õppe- ja teadushoone ning spordikompleksi laiendus. Samuti on valmimas Delta hoone ja lõppenud selle ettevõtlusmaja ehitushange.

«Meiegi tahaks ootamise asemel teha ettevalmistustööd. Oleme 20 aastat püüdnud piiratud tingimuste ja vahenditega anda endast parima. Meie kollektiivide tulemused näitavad, et see on õnnestunud. Oleks väga äge, kui saaksime maja valmis 2024. aastaks, kui Tartu on loodetavasti Euroopa kultuuripealinn! Saaksime siis pakkuda linnale väärikat kultuurikeskust,» avaldas Kungla lootust.

Aadressil Kalevi 24 asuvas üliõpilasmajas tegutsevad praegu ainult üliõpilasteater, kaks rahvatantsuansambli ja Tartu tudengipäevi korraldav kultuuriklubi. Kõikide kooride ja orkestrite tegutsemist ruumid lihtsalt ei võimalda.

Mitu ruumi, mida kasutavad majast väljaspool tegutsevad kollektiivid, asuvad hoonetes, mille ülikool plaanib võõran-

dada. Küsimus on selles, et kui mõnel kooril või orkestril tekib vajadus kolida praegusest harjutusruumist välja, kuhu oleks siis minna?

Märtsis korraldas üliõpilasmaja kultuurikollektiividele rahuloluküsitluse. Sealt jäi kõlama, et koorid, orkestrid, tantsijad ja teised vajavad tõepoolest paremaid, nüüdisaegseid tingimusi ning loodavad, et see lähiaastatel ka teoks saab.

ÜHISE KESKUSE LOOTUS

Üliõpilaskonna aseesimehe Kristel Jakobsoni sõnul annab tudengite kultuuritegevus ülikoolielule palju juurde. Pealegi on ühine üliõpilasmaja ideaalne võimalus ühendada terve linna tudengeid.

«Püüame üliõpilasesindusega juhtida ülikooli üha enam mõtlema mitteformaalse hariduse väärtustamisele. Tudengipõlv ei tohiks olla ainult loengus istumine, ennast saab ja tuleb harida ka väljaspool seda. Tudengiorganisatsioonid ja huvitegevus on selleks väga head võimalused,» rääkis Jakobson.

Üliõpilasmaja soov on algusest peale olnud saada spetsiaalselt kultuurikollektiivide tegevuse jaoks ehitatud maja, kus oleks ruumi kõigile. Esiteks oleks oma majas palju lihtsam proove planeerida ja teiseks looks see võimaluse märksa rohkemaks ühistegevuseks.

20. sünnipäeva tähistab üliõpilasmaja 29. aprillil Tartu

tudengipäevade osana. Päeval korraldatakse üliõpilasesinduse ümarlaua vormis arutelu, öhtu jätkub kontserdi ja peoga.

SÜNNIPÄEVAKS SELGUS

Ümarlaual osalevad nii TÕ kui ka maaülikooli esindajad, üliõpilaste ja ülikoolide kultuurikollektiivide esindajad. Ühise arutelu tulemusena peaks saama selgema sisu üliõpilasmaja uus arengukava ja loodetavasti muutub selgemaks ka maja tulevik.

«Loodame, et üliõpilasmajast kujuneb keskne tudengite kultuuri- ja meelelahutusürituste koht, mis on avatud ka uutele inimestele, ideedele ja tegevustele,» rääkis Kungla.

See eeldab, et hoones oleks nüüdisaegne sisseseade ja paindlik ruumikasutus. Uuenatud keskkond teeks lisaks praeguste kollektiivide kokkutoomisele võimalikuks ehk ka välisüliõpilaste ja muukeelsete tudengite kaasamise. Senised uuringud näitavad, et see oleks võimalik ja vajalik.

«Kindlasti ei juhtu see, et kaks rektorit lepivad kokku: homme võtame kellu ning hakkame ehitama. Aga loodetavasti annab ümarlaud tõuke selleks, et jõutaks arutluseni, kui palju raha kuluks ehituseks ja millal võiks see lõpuks alata,» avaldas Kungla lootust. U

Loe täispikka artiklit veebist: www.ajakiri.ut.ee.

TARTU ÜLIÕPILASMAJA

20

Tule tähistame üheskoos
üliõpilasmaja 20. sünnipäeva!

29. aprillil kell 20 Tartu üliõpilasmajas (Kalevi 24)

ESINEVAD
INGER LEPATRIINU MILJARDID
LEXSOUL DANCEMACHINE

Piletid 15/10€
müügil Piletimaailmas

KEVADSEMESTRIST ALATES SAAVAD ÜLIÕPILASED UUDISTADA UUT MOODSAMAT ÕPPEINFOSÜSTEEMI.

ÕIS2 valmistab tudengitele peavalu

VÄRSKE PILK

Kevadsemestri alguses hakkasid Tartu Ülikooli üliõpilased kasutama kauaoodatud uut õppeinfosüsteemi. ÕIS2 tulek tekitas aga paljudes tudengites meelehärmi, sest platvorm oli alles arendusjärgus ja nii mõnigi vajalik funktsioon puudus.

ODE MARIA PUNAMÄE
ajakirjanduse ja
kommunikatsiooni tudeng

Ülikooli IT-juht Nevil Reinfeldt ütles mullu maikuus, et uus

ÕIS on praegusest tunduvalt kasutajasõbralikum ja lähtub eelkõige tudengite vajadustest.

Paraku on uus infosüsteem nii mõnegi tudengi arvates hoopis segasem ja ebamugavam kui eelmine. Informaatika eriala esmakursuslane Jan Erik

Konksi arvates pole uus ÕIS eelmisest sugugi parem, sest praegu on funktsioone pigem puudu ja neid on keeruline leida. Konksi tõi näite, et õppeainete tagasiside on varasemaga võrreldes kehvapoolne. «Miks pean ma kiirvalikutes nägema

» kõikide erialade tunniplaan ja õppekavu? Lisaks ei saa enam täies mahus vaadata eelmiste aastate tagasisidet. Tuska tekitas ka materjalide liikumine Moodle'isse,» loetles farmaatsiatudeng Reelika Jõgi ÕIS2 tulekuga tekkinud murekohti.

ÕIS2 NÄEB KÜLL PAREM VÄLJA, ENT SÜSTEEM ON MUUDETUD ARUSAAMATUMAKS.

Ajalootudeng Kristjan Raud ütles, et tema arvates ei muutunud ÕIS2-s midagi paremaks, see näeb lihtsalt modernsem välja.

MILLEKS MEILE UUS ÕPPEINFOSÜSTEEM?

ÕIS 2.0 hakati välja töötama juba 2017. aasta kevadel, sest ülikooli IT-juhi Nevil Reinfeldti sõnul jäi pea 20 aastat vana õppeinfosüsteem ajale lihtsalt jalgu.

Vestlesin üheksa eriala tudengiga ja enamik neist tõdes, et vana ÕIS vajas tõesti uuendamist, põhjuseks toodi peamiselt aegunud disain ja vähene kasutusmugavus.

Kolmanda aasta matemaatika ja IT üliõpilase Ingel Parmase arvates oli uut ÕIS-i tarvis, et ajaga kaasas käia, kuid hädavajalikuks ta seda ei pidanud.

«Minu hinnangul töötas ÕIS1 piisavalt hästi, paljude tuttavate jaoks oli see aga segane ja arusaamatu,» sõnas ta.

Reelika Jõgi ÕIS1 toimimises palju vigu ei märganud. «Tegemist oli üsna lollikindla süsteemiga, mille puuduseks oli kehv väljanägemine,» sõnas

ta. ÕIS2 näeb tema arvates küll parem välja, ent süsteem on muudetud arusaamatumaks.

Jõgi sõnul tekitas ärevust ka õppematerjalide kaotamine ÕIS2-st. Tekkis oht, et eelmistel semestritel läbitud ainete materjale ei saa enam

kätte. «Õnneks said meditsiini-teaduste valdkonna tudengid kõikidele Moodle'i kursustele vaatlejana ligi, mis lahendas selle mure,» rääkis ta.

Geograafia magistrant Madli-Johanna Maidla leidis, et kõige tudengisõbralikum variant oleks hoopis see, kui Moodle'i ja ÕIS-i funktsioonid oleksid ühel ja samal platvormil.

Ingel Parmas aga arvas, et niigi segasele ÕIS-i süsteemile Moodle'i funktsionaalsuse lisamine muudaks asja veelgi keerulisemaks.

SÜSTEEM ALLES ARENGUJÄRGUS

ÕIS2 pidi algsete plaanide kohaselt välja tulema juba augustis ning sügisel õpinguid alustanud tudengid ei pidanudki vana süsteemi nägema. Läks aga nii, et üliõpilased toodi vanast süsteemist uude üle alles kevadsemestri alguses ja süsteem oli siis ikka veel poolik.

Prantsuse romanistika-tudeng Liina Maurerit häiriski ÕIS2 tuleku pidev hiline mine. «Kui platvorm lõpuks avati, oli see endiselt poolik ning tekitas segadust. Pärast ÕIS1 kinni-

panemist satuti justkui vihma käest räästa alla, sest ÕIS2 polnud veel valmis,» ütles ta. Suurim probleem oli see, et alguses ei näinud tudengid õppeainete tagasisidet ega õpilase valikuid õppekavas.

Ka teise aasta arstitudengit Kätlin Resti häirisid uues platvormis olnud «augud»: ÕIS2 näitas tunniplaanist valesti ja kategooria «Minu tunniplaan» asetses rippmenüüs ebaloogilises kohas.

IT-tudeng Karl Jaagup Kasele tekitas pahameelt see, et uues ÕIS-is ei saanud stipendiumile kandideerida. Lisaks soovis ka tema näha õppeainete tagasisidet. Nüüdseks on need probleemid ÕIS2-s lahendatud.

Informaatika teise aasta tudengi Hendrik Eeriksoni arvates käituti pooliku versiooni väljaandmisel õigesti, sest avalik ÕIS2 sundis arendajaid kiiremini tegutsema. «Kui ÕIS2 kasutuselevõtmist oleks veel edasi lükatud, siis ei saaks see kunagi päris valmis,» arvas Eerikson.

Ka Ingel Parmas tunnistas, et IT-projektide vead tulevad välja just kasutamise käigus ja seega ongi mõistlik parandada neid aja jooksul. Siiski tõdes Parmas, et ÕIS2 tuleku ajastus polnud kõige parem. «Vahetult enne ainetele registreerimise algust on tudengitel niigi stress ning neil pole aega uue ÕIS-iga tutvuda,» lausus ta.

Et üliõpilased ei kipu ÕIS-ist just liiga tihti oma õppekava täitmise seisu vaatama või seal ainetele registreeruma, nimetas mitu neist ka praegu ÕIS2 probleemkohtadeks funktsioone, mis on semestri

jooksul tegelikult juba korda tehtud. Täielikult tahavad arendajad ÕIS2 valmis saada selle kalendriaasta lõpuks.

TAGASISIDE VAJAB PARANDAMIST

Üliõpilased soovivad, et uues süsteemis parandataks ainete tagasiside funktsiooni. Karl Jaagup Kase sõnul näeb praeguses versioonis vaid üliõpilaste kommentaare, kuid aine üldisi hindeid mitte. Reelika Jõgi ootab, et tagasisideküsimustikus arvestataks ka olukorraga, kui ühte õppeainet annab mitu õppejõudu.

«Kindlasti võiksid olla olemas nii Androidile kui ka Iphone'ile mõeldud mobiilirakendused,» lisas Ingel Parmas.

Mõtteid selle kohta, mis võiks uues süsteemis parem või teistmoodi olla, on ilmselt igal tudengil. ÕIS2-l on aga ka selliseid omadusi, mida üliõpilased kiidavad. Paljud kinnitasid, et väljanägemise poolest on ÕIS teinud suure ja positiivse edasiminekku. Samuti peab mitu tudengit uueks mugavaks lisanduseks avalikele «Minu päeva-plaan».

Reelika Jõgile meeldib õppetöö vormide ja mahu graafiline kujutamine, mis annab tudengile ainekult visuaalse ülevaate. «Loomulikult võtab kõigega harjumine aega ning ÕIS2 puhul on seda iseäranis hästi näha,» sõnas ta.

Kuna muudatusi tehakse uude õppeinfosüsteemi ka edaspidi, peavad tudengid nendega järjest harjuma. Kohanemine võtab aega. «Kui olla viis aastat ühte info-süsteemi kasutanud, siis ei tundugi uus eriti loogiline,» tõdes magistrant Madli-Johanna Maidla. UT

TUDENG KÜSIB

Kas saan eelmises õppeastmes läbitud aineid oma õppekavasse üle kanda ja kas see on mulle tasuta?

ENE KÜÜNER

õppeosakonna nõustamiskeskuse õppekorraldusnõustaja

Vaba- ja ka valikaineid saab eelmisest õppeastmest üle kanda ja uue õppekava ainetena arvestada juhul, kui eelmises õppeastmes on läbitud rohkem aineid kui vaja.

Eelmise lõpetatud õppeastme nominaalmahtu ületavaid aineid saab kanda üle õppekavas ettenähtud mahus vaba- ja valikaineteks. Kui bakalau-reuseõppes on kogutud täpselt 180 EAP-d, siis magistriõppesse valik- ega vabaaineid üle kanda ei saa.

Kohustuslike ainete ülekandmisel ühest õppeastmest teise mahupiiranguid ei ole. Ka ei ole mahupiiranguid juhul, kui aineid kantakse üle ühelt õppekavalt teisele sama õppeastme piires.

Täiskoormusega õppivale üliõpilasele on ainete ülekandmine tasuta. Kui õpitakse tasulises

õppes ja soovitakse arvestada teises kõrgkoolis läbitud aineid, tuleb ainepunkti eest maksta seitse eurot.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisel (VÕTA) lähtutakse õppekavast ja õppeainete õpiväljunditest. Oluline on teadvustada, kas varem õpitu on piisaval tasemel, et seda VÕTA abil üle kanda, või oleks kasulik õppekava aine siiski läbida, et oma teadmisi värskendada. Kui soovitakse, et VÕTA abil saadud ainepunktid kajastuksid käimasoleva semestri õppekava täitmisel, ei tasuks taotluse esitamist jätta semestri lõppu, kuna komisjonil on otsuse tegemiseks aega 30 päeva. Kui juhtub, et VÕTA otsus tehakse pärast semestri lõppu, kajastuvad üle kantud ained alles järgmise semestri õppekava täitmisel.

Kui sul on küsimusi või mõtteid oma valikute ja õpingute asjus, siis pöördu julgelt Tartu Ülikooli nõustamiskeskusesse raamatukogu kolmandal korrusel. ●

FOTO: ITI+PÄTRIK JÄRVE

LOOND57°N NÄOMUDA ON TEHTUD KODUMAISEST PUHTAST TOORAINEST.

Adapteri abil arendatud kosmeetikatooted

ETTEVÕTLUS

2017. aasta alguses mõtles tallinnanna Nelli Kerde, kust küll leida teadlased, kes aitaksid tal välja arendada kodumaise puhtast toorainest spaasarja. Idee oli olemas, puudusid vaid oma ettevõtte ja teaduspõhine tootearendus.

KAJA MÕTS

Adapter.ee kaasautor

Kerde pöördus abi otsides kõigepealt ühe pealinna ülikooli poole, kuid ei jõudnud õige inimeseni. Internetiotsingud juhatasid ta kodulehele Adapter.ee, mis

ühendab Eesti ülikoole ning teadus- ja arendusasutusi, et aidata kaasa ettevõtete ja teadlaste koostööle.

Adapteri asutasid 2016. aastal Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool, Eesti Kunstiakadeemia ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. Praeguseks on võrgustikuga liitunud veel mitu teadus- ja arendusasutust.

«Soovin hakata välja töötama massaažiküünlaid, mis sisaldavad kanepiõli, mesilasvaha jms. Esmalt palun konsultatsiooni, et paika panna tegevuskava ning saada teada, mis suurusjärgus finantse see nõuab,» kirjutas Kerde kontaktivormi.

Ta seadis eesmärgiks toendada koostisosade kasulikku toimet ja võimaluse korral leida veel omavahel sobivaid tooraineid.

«Soovin, et minu tootearendus oleks teaduspõhine. Milline teadusasutus saab mulle retseptide väljatöötamise juures abiks olla?» päris ta ühendust võttes. Adapterist saadeti kiire vastus rohkete ettepanekutega.

ESIMESED MÕTTED TEKISID KOHVIKUS

Kerde kohtus kõigi pakkumise teinud teadlastega, kuid ühise keele leidis ta TÜ bioorgaanilise keemia dotsendi Uno Mäe-oruga. Esimest korda kohvikus vesteldes määrati kindlaks ka esmane tegevusplaan.

«Ettevõtet mul veel polnud. Ootasin tegelikult alles töötukassalt äriplaani heakskiitu. Koostöö ülikooli teadlastega andis aga veel rohkem usku, et tegelen õige asjaga,» kiitis Kerde kohest head muljet.

Pärast arendusplaanide ühist arutelu loeti arvukalt teadustöid ja muud kirjandust massaažiküünlade valmistamise kohta. Hiljem tegid TÜ teadlased hulgaliselt uuringuid – muu hulgas tuli katsetada koostisosade keemilist ja füüsikalist stabiilsust ning teha vedeldumise ja põlemise katseid.

«Keemikuna tean väga hästi, millised need komponendid on, mida need teevad ja sisaldavad. Nende omavahelise sobivuse leidmine on aga üsna keeruline,» selgitas Uno Mäeorg.

Spaatoodete komponendid peavad säilivusaja jooksul olema nii keemiliselt kui ka füüsikaliselt stabiilsed. «Segude puhul on väga oluline, mis järjekorras ning millise temperatuuri ja tugevusega aineid omavahel segada. Siin on mustmiljon detaili ja on ütlemata tore teha koostööd inimesega, kes teab täpselt, mida soovib. Mina usaldan tema tooteid,» sõnas vanemteadur.

Aja möödudes tekkis Nelli Kerdel vajadus pöörduda uuesti arendustegevuse asjus Adapterisse. Siis tulid juba asutatud ettevõttele LoondSPA appi Tallinna Ülikooli teadlased Rando Tuvikene ja Heidi Lees.

«Nende uuringu eesmärk oli saada aru Värska ravimuda potentsiaalset. Võrdlesime Värska ravimuda omadusi näiteks Surnumere ja Sinise laguuni muda omadustega,» jutustas Kerde.

Tulemused olid rõõmutavad, sest saadi kinnitus, et Värska muda on väga konkurentsivõimeline.

LUGU ALGAS NAHAPROBLEEMIST

Idee toota puhtast toorainest spaasarja tuli elust enesest. Nagu paljud lapsed ja täiskasvanud, oli ka Kerde perekond hädas dermatiidiga. Neile meeldis küll spaas käia, kuid protseduuride valikuga tekkisid mured – probleemsele nahale oli sobivat hooldust raske leida.

Spaajuhtidega selle üle arutledes jõuti arusaamisele, et probleem on laiem, ning nii sündiski mõte asuda välja töötama põhjamaisele nahale sobivaid spaakosmeetikatooteid.

«Mõistsime, et peame probleemsele nahale sobivaid tooteid arendama käsikäes teadlaste ja spaadega,» ütles Kerde oma ettevõtte sünnilugu meenutades.

Nüüdseks on loodud eestimaine looduskosmeetika tootemark, mille tooted on valminud koostöös teadlastega ja milles on arvestatud nii kutseliste kui ka tavakasutajate vajadusi. **UT**

Milline on Eestis elav moslem?

TEADUS

Värskest doktoritööst selgub, et linnapildis keskmist Eesti moslemit ära ei tunne ja enne terrorismihirmu järsku kasvu ei teatud Eesti islamikogukonnast kuigi palju.

SANDRA SAAR
sandra.saar@ut.ee

Mõne aasta eest jalutas religiooni-uuringute doktorant Ege Lepa ühel öhtul Tartu kesklinnas, kui märkas poliitik Kristiina Ojulandi kõnet pidamas ja tõrvikutega inimesi teda kuulamas. Koosviibimisel olnud inimeste käes nägi ta plakateid mitmesuguste loosungitega, teiste hulgas oli loosungil «Moslemid välja!». Nähtu pani Lepa mõtlema selle üle, kas tavaline inimene, kes ajalehest selle miitingu kohta loeb, teab üldse, kes on tegelikult need Eesti moslemid, keda tahetakse minema ajada.

Viimastel aastatel on moslemite tegemised ka Eesti meedias rohkem kajastust saanud ning see teema on kujunenud

küllaltki päevakajaliseks ja -poliitiliseks. Lepa uuris oma doktoritöös Eesti islamikogukonna arengut pärast vabariigi taastamist nii, nagu näevad ja kirjeldavad seda siinsed moslemid.

Kui 2018. aastal tähistas Eesti Vabariik sajandat, siis Eesti Islami Kogudus oma üheksakümnendat aastapäeva: ametlikult registreeriti esimene Eesti islamiusu kogudus 1928. aastal Narvas (Narva Muhamedi Kogudus). Toona osteti korjandusel kogutud raha eest Narvas Kiriku tänavale maja, millest kujundati mosše. 1940. aastal keelustas aga nõukogude okupatsioonivõim islami koguduste tegevuse.

Ege Lepa rääkis, et nii nagu kristlased tähistasid nõukogude ajal ikkagi salaja jõule, tegutses ka islamiusu kogukond mitteametlikult edasi: peeti

palvusi, tähistati usupühi ja järgiti muid usukombeid. Mõni aasta enne Eesti taasiseseisvumist, 1988. aastal alustas tegevust Tatari Kultuuri Selts ning aasta hiljem algatati islamiusu

koguduse taasisutamine. Eesti Islami Kogudus registreeriti Eesti NSV-s 1989. aastal.

Siinsete moslemite ellu ei toonud märgatavaid muutusi mitte ainult riigikorra vahe-

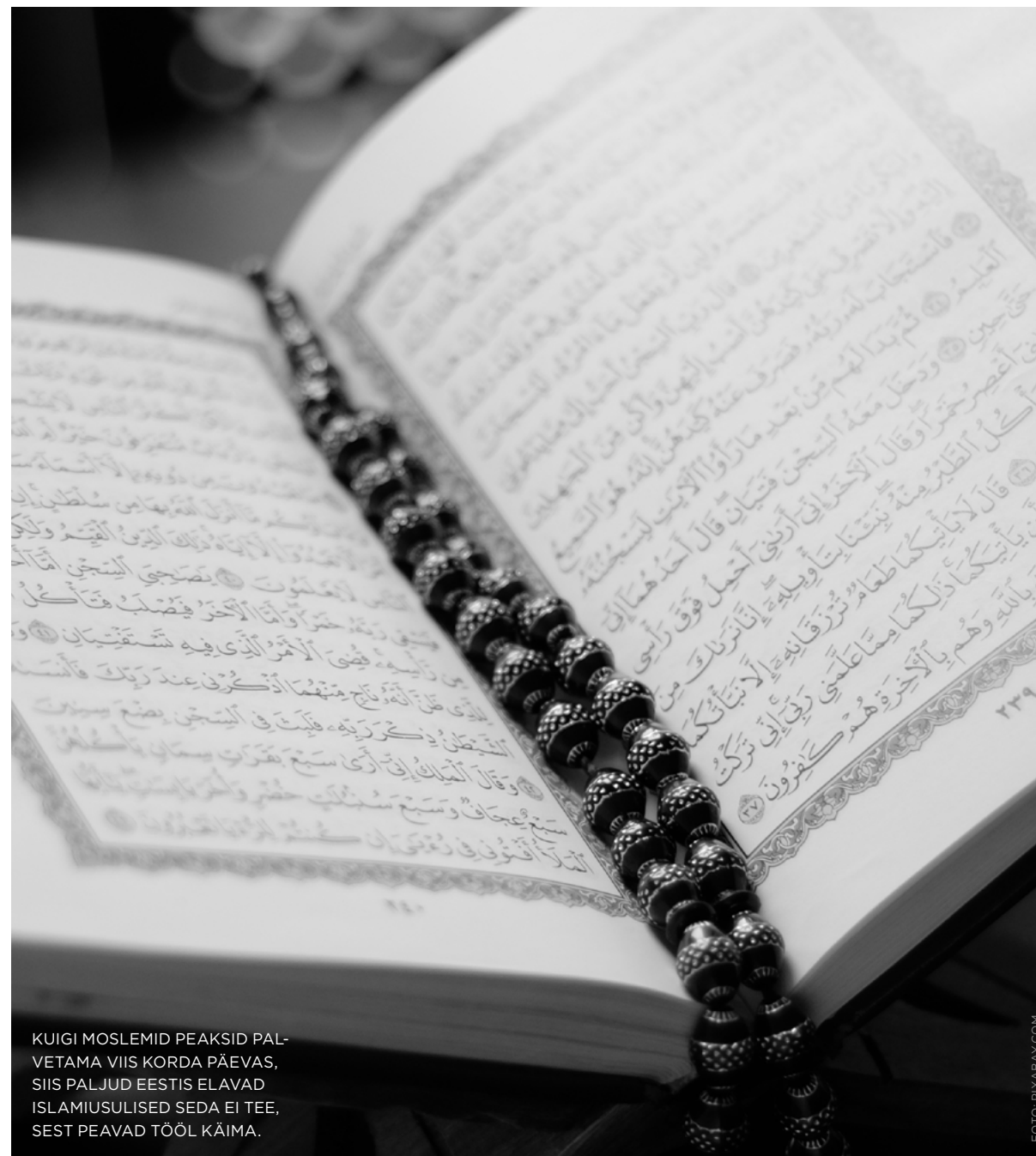
tumine ja koguduse ametliku staatuse taastamine, vaid ka kogukonna kasv ja selle etnilise koosseisu muutused.

Enamik Eesti islamiusulistest elab Tallinnas või

selle lähiumbruses. Pealinnas paikneb ka siinsete moslemite kogukondliku elu tugipunkt: Keevise tänaval asuv kolmekorruselise hoone, kus toimuvad reedesed palvused, koosviibimised, loengud ja muud üritused. Kultuurikeskuseks või lihtsalt islami keskuseks nimetatud majas korraldavad ühistegevust peamiselt Eesti Islami Keskuse ja Eesti Islami Koguduse liikmed.

Ege Lepa uuris oma doktoritöös ka siinse kasvava islami-kogukonna liikmete arusaamu enda ja kogukonna suhetest. Eesti moslemite hulka kuuluvad peamiselt tatarlased – nii enne Nõukogude okupatsiooni Eestisse asunud ja siinsesse ühiskonda lõimunud põlistatarlased kui ka okupatsiooni ajal Eestisse tulnud tatari, aserbaidžani, usbeki, kasahhi jt Nõukogude Liidu islamipiirkondade venekeelsed elanikud; eestlastest usuvahetajad ning araablased – nii need vähesed, kes on siin aastakümneid elanud, kui ka need, kes on enamasti viimase kümne aasta jooksul tulnud Eestisse tööle, õppima või pagulasena kaitset otsima.

Doktoritöö keskmes olid nimetatud kolme rühma esindajate narratiivid endast usklikuna, nende käsitus sellest, kas ja kuidas on võimalik Eestis islamiusku järgida, ning 1989. aastal taastatud Eesti Islami Koguduse roll siinsete moslemite elus.

KUIGI MOSLEMID PEAKSID PALVETAMA VIIS KORDA PÄEVAS, SIIS PALJUD EESTIS ELAVAD ISLAMIOUSULISED SEDA EI TEE, SEST PEAVAD TÖÖL KÄIMA.

FOTO: PIXABAY.COM

» Lepa kirjeldas, et tavaline Eesti moslem on kas näiteks tatari või aseri vanahärra või -proua, kes tihtipeale külastab suvel esivanemate küla Volgamaal, Aserbaidžaanis või Usbekistanis. Tavaline Eesti moslem ei söö sealihaga ka palveta väga palju. Ta usub jumalasse, aga tunnistab ka, et usukombeid ta kuigi jälgalt ei järgi. Eesti moslem on täiesti tavaline keskmine kodanik, kes ei paista oma usu poolest kuidagi eriliselt silma. «Ma olen aru saanud, et Eesti moslem on enamasti täpselt samasugune inimene nagu usklik või uskmatu eestlane,» lausus Lepa.

TULDI ÄRI TEGEMA

Eesti islamikogukonna taastajate vanemad tulid siia juba enne nõukogude aega kas pudupoodnike või väikekaupmeestena, aga ka näiteks sõjaväelastena. Kui Eesti sai vabaks ning hakati Egiptusesse ja Türki reisima, tekkisid ka eestlastel tihedamad kontaktid islamiusulistega. Suhete tekkimisele aitasid kaasa interneti suhtlusvõrgustikud. «Sagedane on see, et naisterahvad on leidnud endale moslemist suhtluspartneri ja võtnud omaks islamiusu,» sõnas Lepa. Praegu saavad moslemid Eestisse peamiselt äri tegema. Ülemaailmse rändekriisi mõju avaldub selles, et siia saavad moslemitest pagulased. Samuti kasvab Lepa sõnul iga aastaga märgatavalt islamiusuliste vahetusüliõpilaste arv.

Islamikogukonna taastajatega tehtud intervjuudest selgus doktoritöö autori sõnul see, et enne 2012. aastat ei

olnud moslemitel Eestis elades erilisi probleeme ning neile ei pööratud nende endi hinnangul tähelepanu. Selle kogukonna olemasolust teati vähe. Rahvusvahelise terrorismi hirmu leviku tõttu on aga lood muutunud.

Lepa sõnul tunneb keskmine Eesti moslem islamiaärmusluse pärast sama suurt muret kui teised kodanikud ning peab siinse islami mainele ohtlikuks Eestisse saabuvaid pagulasi, kes väidavad, et on moslemid, aga ei käitu tegelikult sedamoodi. «Neile võib olla samuti võõrastav, kui siia tulevad uustulnukad, kes käivad islami tavade kohaselt kaetuna tänavail ja tõmbavad endale ülearust tähelepanu,» ütles Lepa. Pikka aega Eestis elanud moslemeid üldjuhul tänaval tähele ei panda.

Lepa sõnul meeldib Eesti moslemile siin elada nagu igale teisele Eesti inimesele: kui

pärast päikeseloojangut ja enne südaööd, soovitatavalt enne magama minemist. Võimaluse korral tuleks palveid lugeda mošees, kohustuslik on see aga vaid reede keskpäeval – muul ajal võib moslem palvetada ka omaette.

Paast on tänapäeval kõige rangemalt järgitav usurituaal, ehkki sellest on keeruline kinni pidada. Moslem paastub ramadaanil, mis on islami kalendri üheksas kuu. Ramadaan ei ole igal aastal samal ajal, vaid liigub olenevalt kuutsüklitest igal aastal umbes 11 päeva võrra. Paast kestab päikesetõusu päikeseloojanguni ning sel ajal hoidub moslem söömisest, joomisest, suitsetamisest ja seksuaalvahekorra. Paastumise kohustus kestab 29 või 30 päeva.

Lepa rääkis ka eestlastest, kes on täiskasvanuna islamiusu omaks võtnud, kuid ei ole oma pereliikmetele seda öelnud.

KESKLINE EESTI MOSLEM TUNNEB ISLAMIÄÄRMUSLUSE PÄRAST SAMA SUURT MURET KUI TEISED KODANIKUD.

töö ja sissetulek on olemas, on neil kõik hästi. Usukommete järgimise poolest on nad üsnagi erinevad. Osa neist ütles intervjuus, et ei saa viis korda päevas palvetada ega traditsiooni järgi paastuda, sest nad peavad tööl käima. Teised lausuvad aga vastupidi, et Eestis on võimalik täita kõiki kombetalitusi samamoodi nagu mõnes islamiusulises riigis.

Moslemitel on kohustus palvetada viis korda päevas: päikesetõusu ajal, keskpäeval, hilisel pärastlõunal, vahetult

Põhjus on eelkõige see, et ühiskond ja usuvahetaja pere suhtuvad islamisse halvasti. Kui elatakse perest eemal, ei ole raske oma usku varjata. Sünnipäevalauas vabandatakse liha söömata jätmist välja mõne eridieediga ja palvetama läheb islamiusuline näiteks sõbra juurde, kes on tema usuga kursis. Aga on ka vastupidiseid näiteid peredest, kes on väga toetavad.

Eesti moslemeid nimetas Lepa väga koostööaldisteks ja avatuteks. «Nagu iga inimene,

tahtsid ka nemad endast head muljet jätta. Sageli sain pikema suhtluse käigus aru, et doktoritöös kirjeldan ma ikkagi seda pilti, mida kogukond ja konkreetne inimene endast anda tahab, sest tegelikkust ei olegi võimalik peegeldada. Küll aga saab kirjeldada seda, kuidas nad endast räägivad, end teistega võrdlevad ja mida tähtsaks peavad,» sõnas autor.

ERINEV ARUSAAM

Lepa jaoks oli väga huvitav kuulata, kui erinevalt Eesti moslemid jumalat kirjeldasid. Tatarlane või aser ütles enamasti, et jumal on keegi, keda nad paluvad siis, kui elus on raskusi. Jumal annab rohkeid ande, aga temaga ei saa tingida.

Täiskasvanuna islamiusu omaks võtnud eestlased kõnelesid jumalast kui suhtluspartnerist. Nad rääkisid näiteks sellest, et on teinud jumalaga lepingu ning nüüd jumal on oluline osa nende elust.

«Leidus neid, kes kirjeldasid oma kokkulepet jumalaga nii, et teavad küll, et tegelikult peaksid nad palvetama, aga ega jumal sellepärast solvu, kui ei palvetata. Tatarlane ei arva reeglina, et jumalaga saaks niimoodi kaubelda, aga eestlane võib mõnes küsimuses jumalaga veidi tingida,» lausus Lepa.

Oma doktoritöö kirjutades Ege Lepa eesti keele aastale ning rahvusülikooli sajandale aastapäevale mõeldes eesti keeles. Lepa sõnul räägivad siinsed põlistatarlased eesti keelt hästi ja isegi imestavad, kuidas siin sündinud venekeelsed elanikud pole suutnud riigikeelt selgeks saada.

Naised ülikoolis

ALMA MATER

MIHKEL TRUMAN

Juubeliraamatu «Eesti rahvusülikool 100» kaasautor

Tartus pääsesid esimesed kõrgharidusest huvitatud neid ülikooli õppima küll juba 1905. aasta sügisel – tänu ülikooli juhtkonna soakusele kasutada ära segast olukorda impeeriumi poliitilises elus –, ent tegelikuses ei läinud kõik sugugi nii libedalt, kui loodeti.

Esiteks said naised kuni 1915. aastani ülikoolis käia vaid vabakuulajana ning teiseks ei suhtunud seni ülikoolis valitsenud meesõudengid auditooriumidesse ilmunud naisterahvastesse üldsegi ülemäära soosivalt.

20. sajandi esimesel ja teisel kümnendil keiserlikus Tartu ülikoolis õppinud naiste meenutuste kohaselt hämmastas uus olukord enim just baltisaksa korporante. Nimelt tekkinud neis küsimus, kuidas suudavad daamid täisverelise üliõpilase kombel rapiiri- või

püstoliduelligil oma au kaitsta või kuidas tuleks ülepea naisüliõpilasi nimetada. Kas kaasvõitlejaks? Preilik?

Nii jõutigi tihti peale järeldusi, et naise koht ikka ülikoolis ei ole. Oma seisukohta püüti seejuures kinnitada väitega, et naised polevat oma ajuehituse (või koguni väiksema aju) tõttu võimelised omandama ladina keelt, ilma milleta polevat aga ülikoolis midagi peale hakata.

NOORED NAISHARITLASED SUUTSID KÜLLALT SELGESÕNALISELT DEFINEERIDA HARITUD JA SÕLTUMATU NAISE ROLLI.

Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli olid alates avamisest teretult kõik, kel oli piisav ettevalmistus õpingute jätkamiseks kõrgkoolis. Ja naisi immatrikuleeriti arvukalt. Kui jätta kõrvale aastad 1919–1921, siis moodustasid naistõudengid kuni 1940. aastani üliõpilaskonnast keskel läbi kolmandiku.

Seega oli naisüliõpilasi piisavalt palju, et mitte näha selles mingisugust anomaaliat.

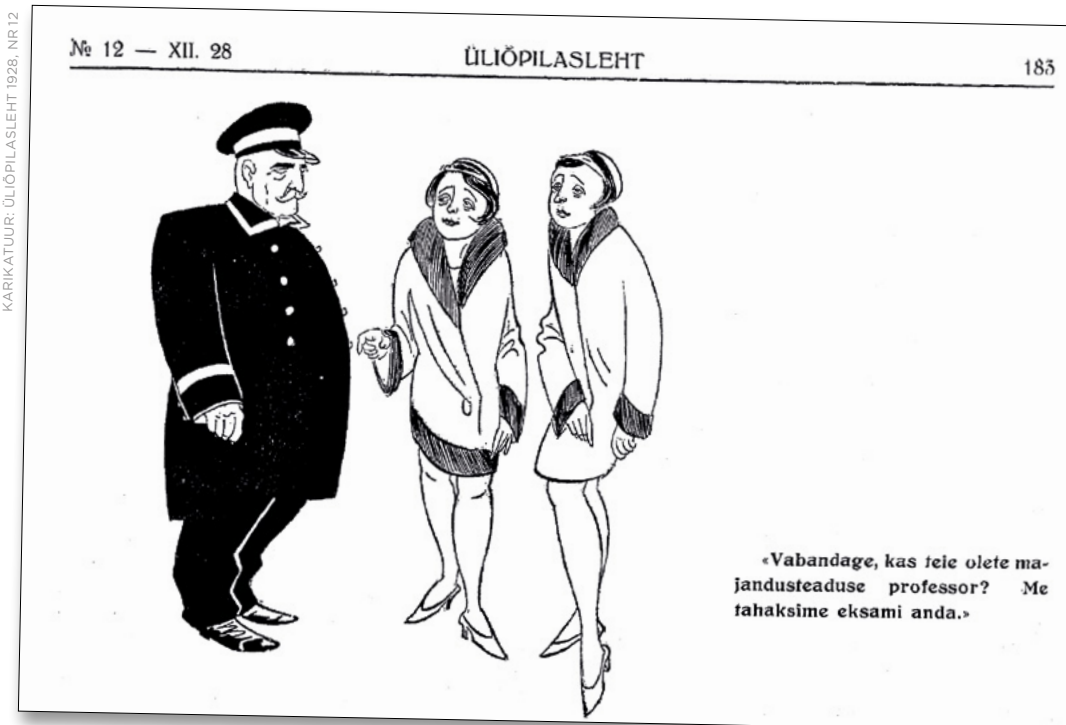
Ka oma mälestustes nendivad kunagised naisüliõpilased üldiselt nii õppejõudude kui ka meesüliõpilaste heatahtlikkust ja omaksvõttu.

Kuid see, et naisüliõpilastes ei nähtud enam kurioosumit ning neisse suhtuti nii õpingutes kui ka akadeemilises seltsielus kui võrdväärseisse, ei tähenda, et naise rollide üle poleks nii üliõpilaskonna sees kui ka ühiskonnas laiemalt

hooiti aktiivselt arutletud. Iseäranis oli see nii seoses naiskorporatsioonide tekkimisega 1920. aastate esimesel poolel.

Kui heita pilk 1920. aastate ajakirjandusväljaannetes, kerkib ikka ja jälle esile nurin, et haritud naised ei abiellu ega ole «küllalt produktiivsed järeltuleva põlve suhtes». Peale selle, et naine kaugeneb oma «loomulikest rollidest», mu-retseti sellegi üle, et ülikoolis

KARIKATUUR: ÜLIÕPILASLEHT 1928, NR 12

NAISÜLIÕPILASED, KES POLE ÜHESSEGI LOENGUSSE SATTUNUD, PEAVAD UKSEHOIDJAT PROFESSORIKS.

akadeemilist haridust omandav naine võib kergesti minetada «oma traditsioonilise kõlb-luse».

Erilise pahameele pälvisid avalikkuse ees vastsed eesti naiskorporatsioonid, mille kohta eeldati uude nähtusesse põhjalikumalt süvenemata, et tegemist on joomaklubidega, kus harrastatakse kõike seda, mis on tavaks meeskorporantidele.

Ehkki sedasorti sildistavatele eelarvamustele esitati aastate jooksul vastukaaluks mitmekesisemaid arusaamu naise rollidest, mida ka selgitada püüti, ilmusid ühed põnevamad ja suurema üldistusjõuga vastuartiklid Üliõpilaslehe 1927. aasta sügisnumbrites.

Üheks sisukamaks ja selgemõttelisemaks neist oli Elmar

Elisto kirjutis «Akadeemiline naine ja kõlbline ilmavaade» 1927. aasta Üliõpilaslehes nr 9, kus autor seisab selgelt vastu naise taandamisele koduseinte vahele ning näitlikustab, kuidas naistele on võrreldes meestega seatud põhjendamatult erinevad ja kohati isegi ebaõiglaselt ranged kõlb-lusnormid.

Samal ajal ei saa öelda, et peaaegu terve kümnendi kestnud mõttevahetus oleks lõpuks avalikkuse erisuguseid arusaamu kuigivõrd lepitnud.

Ent teisalt, kui 1930. aastate alguses hakkas Soomes Akadeemilise Karjala Seltsi muude ideede hulgas levima mõte, et riigikaitse aspektist peaksid naised pühenduma eeskätt koduhoidmisele, mitte tegelema tarbetu «akadeemistsemisega», siis Eestis

sedasorti mõttearendus erilist toetust ei leidnud.

Kokkuvõttes võib tõdeda, et kuidas ka naiste ühiskondlik-poliitilistesse taotlustesse laiemalt ei suhtunud, suutsid noored naisharitlased küllalt selgesõnaliselt defineerida haritud ja sõltumatu naise rollid Eesti ühiskonnas ning vabariigis.

Samuti on selge, et nii 1911. aastal alguse saanud Eesti Naisüliõpilaste Seltsil kui ka 1920. aastatel asutatud naiskorporatsioonidel Filiae Patriae, Indla, Lembela ja Amicitia õnnestus kasvatada mitu põlvkonda haritud eneseteadlikke naisi. Nende olulisus eesti rahvale ilmnes kõige selgemalt tõenäoliselt just teise maailmasõja järgsetel aastakümnetel nii Eestis kui ka paguluses. UT

Kes on peidus valge kitli all?

AVASTA

2017. aasta juunikuus sain kätte kauaoodatud diplomi – pärast 18 (ehk 12 + 6) aastat koolipingis oli minust lõpuks saanud arst.

LIIS PUIS

meditsiiniteaduste valdkonna arstiõppe vilistlane (2017)

Kas ma arvasin, et olen valmis astuma tööpõllule, võitlema inimeste tervise eest? Võib-olla. Kas ma tegelikult olin päris valmis? Ilmselt mitte.

Kas ma kunagi üldse olen päris valmis? Ei, sest see on amet, kus õpid terve elu, iga päev ja tihti ka öösiti ning sa ei saa kunagi olla valmis kõigeks, mis sind ees ootab.

Kas mu argipäev on raskem, kui ma arvasin? Jah. Sellegipoolest olen väga rahul, et õppisin ülikoolis just seda eriala.

Ma ei tahaks olla mitte keegi muu kui arst. Enam ma ka ei oskaks olla keegi muu kui arst.

Tegelikult on minu kogemus töötava inimesena veel liiga üürrike, et üldse mingit head kogemuslugu jagada.

Nii-öelda paberitega arst olen olnud ju kõigest poolteist aastat (enne seda, tudengina, sai ka abiarstina veidi meditsiinimaastikuga tutvunud).

Ometigi on selle aja jooksul mahtunud mu tööellu päris palju ning kogunud olen iga-suguseid emotsioone, kurbusest rõõmuni – seda viimast muidugi väga palju rohkem.

MITMES OSAKONNAS

Minu päevad mööduvad praegu arsti-residendina Tartu Ülikooli Kliinikumis, peamiselt reumatoloogia erialal, aga nagu residentuuris õppivad noored arstid ikka, saan peale kodusakonna töötada ka mitmes teises minu eriala toetavas osakonnas.

See teeb residentuuri väga mitmekesiseks. Näen palju erisuguseid patsiente ja haigusi, millega võib-olla tulevikus oma töös iga päev kokku ei puutugi.

Inimene on ju tervik ning ehkki arstid tegelevad peamiselt oma eriala haigustega, vajavad nad teadmisi ja kogemusi ka teiste erialade kohta.

Residentuur on väga põnev aeg – natuke oled veel nagu üliõpilane, sest sul on juhendaja, kellelt vajaduse korral nõu küsida, aga tegelikult töötad oma patsientidega ikkagi ise.

Üks suur kontrast pärast ülikooli lõpetamist tööellu astudes on see, et tohutult palju tuleb suhelda. Sinu ette kerkib järsku harjumatu suur hulk elulisi probleeme.

Ülikoolis oli õpe paljuski teoreetiline. Patsientidega kokku puutudes kuulasime nende lugu ja uurisime nende haigust, aga sellega lugu ka lõppes. Panime palatiukse kinni ning

võtsime selle inimese loo ja uued teadmised kaasa, aga meie ei pidanud enam tema haigust ravima ega muid probleeme lahendama.

Raviarstiks saades oledki aga ühtäkki see inimene, kelle ülesanne pole mitte lihtsalt kuulata ja õppida, vaid ka tegutseda.

Kui muidu on elus tavaliselt nii, et vanem inimene annab

nooremale nõu, siis haiglas võivad rollid olla vastupidised. Sa võid olla alles 20. eluaastates arst, aga sinust kaks või kolm korda vanem patsient ootab sinu arvamust, nõuandeid ja tuge. Ta võib neid oodata nii oma haiguse kui ka muude elumurede asjus.

Inimesest ei saa ju välja lõigata ainult üht sektorit, mis kuulaks minu kui spetsialisti

LIIS PUIS LEIDIS ÜLIKOOLIST ENDALE RÜHMAKAASLASTES SÕBRAD KOGU ELUKS, KELLEGA JAGADA ARSTIKS OLEMISE MURESID JA RÕÕME KA SIIS, KUI ÜLIKOOLIÕPINGUD ON SELJATAHA JÄÄNUD.

TIHTIPEALE TULEB ARSTIAMETIS KOOSTÖÖD TEHA KA TEISTE DOKTORITEGA, ET KOOS JÕUDA PARIMA RAVIPLAANINI.

» pärusmaale – patsientidel võib olla igasuguseid kaebusi ja probleeme ning tihti jagatakse neid ka arstiga.

Niisiis avastad ootamatult, et oled küll kuus aastat õppinud arstiametit, ent pead olema ühtlasi psühholoog, hingehoidja, sotsiaaltöötaja või lihtsalt keegi, kes kuulab. Selleks pole meid koolis ette valmistatud.

Selleks ei jõuakski meid keegi ette valmistada – arstiõpe on niigi intensiivne ja kuue aasta jooksul üritatakse meile anda nii palju meditsiinitarkust kui võimalik. Jääb lootus, et selle muu õpime ise töö käigus juurde.

KIIRE TÖÖTEMPO

Tegelikult tahaksimegi õppida, aga siis kerkib järgmine probleem: töötempo on nii kiire, abivajajaid on nii palju, tihti pead olema mitmes kohas korraga ja kuigi sa tahaksid väga olla universaalne aitaja, pole

alati kahjuks lihtsalt oskusi ja aega. Ajapuudusega on raske leppida.

See, et sind usaldatakse, on minu arvates arstitöö üks põhilisimaid rahulolu pakkuvaid tahke. Võhivõorad inimesed usaldavad sulle oma mure. See on privileeg, mille eest tuleb paraku mõnikord ka maksta. Tuleb olla valmis

VÕHIVÕORAD INIMESED USALDAVAD SULLE OMA MURE. SEE ON PRIVILEEG, MILLE EESTI TULEB PARAKU MÕNIKORD KA MAKSTA.

läbipõlemiseks. Läbi võivadki põletada olukorrad, kus sul pole aega kuulata ja kus ei saa aidata, olgu sinu ees siis meditsiiniline või mitte-medicsiiniline probleem.

Masked on ka need juhtumid, kui sa ei suuda leida kaebustele ja haigusnähtudele selget seletust või anda kindlat ravimit, mis kaotaks probleemid.

Meditiinikeeles nimetatakse neid funktsionaalset tüüpi häireteks – inimene tunneb end pahasti, aga kõik organid on justkui terved. Arsti jaoks on väga raske, kui ei leia oma patsiendile ideaalset lahendust.

Ent nagu juba alguses öeldud, on see siiski minu arvates parim amet. Iga päev saad kedagi aidata, võtta ära mure ja anda tagasi rõõmu. Igas olukorras saad kas või midagi paremaks teha ja enamasti suudad ikka inimese terveks ravida või pakkuda lahendusi, mis võimaldavad tal elada täisväärtuslikku elu.

PALJU VALIKUID

Arstikutsega on võimalik töötada paljudes valdkondades. Ainuüksi haiglas on suunavalikuid mitu: on statsionaarne töö (palatiarstina), ambulatoorne töö, olenevalt erialast ka ainult valvetöö, lisaks teadus- ja õppetöö.

Kui oled eriti tubli, võid teha seda kõike. Ametikohti ja tegevusvaldkondi leidub aga ka

väljaspool haiglat, igaüks leiab oma. Kõik, kellele ei meeldi rutiinne töö, tulgu arstiks!

Rutiin on meie töös üsna võõras nähtus. Kõik päevad on erinevad, haigused on erinevad ja ka patsiendid on erinevad.

Iga päev õpin ma tuhat uut asja. Patsiendid küsivad tihti midagi, millele kohe ei oskagi

FOTO: ERAKOGU

LIIS PUIS

TÜ kliinikumi reumatoloogia arst-resident

MIDA SILMAS PIDADA, KUI SOOVID ARSTIKS SAADA?

- » Õppige kooliajal nii palju ja nii hästi, kui jaksate, sest kõiki teadmisi on päriselt vaja.
- » Leidke juba kooliajal tasakaal õppimise ja eraelu vahel, see hoiab meeles virge.
- » Lugege kõike, kuid hoidke ka tasakaalu meditsiini- ja ilukirjanduse vahel.
- » Hoidke juba tudengina arstilippu kõrgel ning olge eeskujuks nii oma tervislike eluviisidega, mida hakkate oma patsientidele propageerima, kui ka igapäevase suhtluse ja abivalmis tegutsemisega.
- » Käige kooliajal haiglas arstidega kaasas – see on suurepärane võimalus näha, kuidas asjad päriselt toimivad.
- » Kui võimalik, töötage väikese koormusega ka tudengieas, sest siis on kontrast koolipingist tööellu minnes väiksem ja harjumine kergem.
- » Koostage kooliajal oma väikesed konspektid, mida saaks taskusse pista. Vahel on nii hea, kui saad oma praktilisest taskuraamatust tähtsaid asju vaadata – näiteks kui suur see maksimaalne ööpäevane ketoprofeeni annus ikkagi oli. ●

head vastust anda – uurin kohe järele. Iga päev tuleb uudiseid uutest meditsiiniuuringutest, avastustest ja raviviisidest. Haigusi on tohutult palju ja kogu aeg võid lugeda mõne kohta, millest varem piisavalt ei teadnud.

Selles ametis saad iga päevaga targemaks – aga vaid siis, kui näed ise vaeva. Ja arstid näevad vaeva, muidu selles ametis hakkama ei saaks.

Kõige parem tunne ongi see, kui tead, et sul on pidevalt kuhugi areneda, edasi liikuda. Sa ei tea iial kõigest kõike ja sul on pidevalt võimalus õppida nii palju uut.

Ülikoolis õpime tavaliselt klassikat – kuidas asjad võiksid välja näha ja kuidas ideaalsid haiguseid käsitleda. Päris elu on aga kõike muud kui teada-tuntud harjumuspärane klassika. Vahel tundub lausa, et üks erand ajab teist taga.

UUED KOGEMUSED

Iga päevaga üha rohkem kogemusi saada on hea. Ma ei mõtle seejuures ainult meditsiinilisi kogemusi, vaid ka oskusi ja kogemusi suhelda erisuguse tausta, erinevate arusaamade ja iseloomujoontega inimestega.

Õpid selgitama keerulisi haigusi ja ravivõtteid patsientidele nii, et ta saaks kõigest aru – ka see on oskus, mida koolis ei jõuta õpetada, aga mis on arsti igapäevatöös üks olulisimaid.

On mõeldamatu, et ülikool jõuaks meid ette valmistada absoluutselt kõigeks, millega kunagi silmitsi seisame. Ülikool annab meile alusteadmised ja hariduse, millele hakata töö käigus üha uusi ja uusi teadmiste kihte peale ehitama. Aitäh, Tartu Ülikool, et kinkisid mulle eluks hindamatut väärtusega hariduse ja harituse! UT

Rahvuslik kasu rahvusvaheliste uste avamisest ülikoolis

Nagu teame, on Tartu Ülikool klassikaline Euroopa ülikool, mis avati juba aastal 1632. TÕ on seotud maailmaklassi teadustööde ja uuendustega, millest annavad tunnistust paljud väljaanded, refereeringud ja rahvusvahelised projektid.

**GHOLAMREZA
ANBARJAFARI**

TÜ raalnägemise ja robootika
dotsent

Eesti on kõrgtehnoloogia
poolt rahvusvaheliselt
tuntud ja see teeb meie
riigi muu maailma noortele

ahvatlevaks. Õppemaksud ja elamiskulud on siin võrreldes konkureerivate kõrgetasemeliste Euroopa ülikoolilinnadega väga väikesed. Üliõpilased saavad «Erasmus+» programmi kaudu meie ülikoolidesse õppima tulla suhteliselt hõlpsasti.

On tähtis märkida, et rahvusülikoolina on TÕ kohus muu hulgas tutvustada Eestit, eesti keelt ja kultuuri ka väljaspool. Seega on üks TÕ põhilisi ülesandeid eesti keele ja kultuuri üleilmne levitamine.

Selleks peaks eestikeelsete õppekavade kõrval pakkuma tasulisi ingliskeelseid

õppekavasid, et võimaldada siin õppida ka suurel hulgal välis-üliõpilastel.

Arvestades seda, et TÕ on Eesti avalik-õiguslik ülikool, peaksid kõik ingliskeelsed õppekavad sisaldama kaht kohustuslikku kursust: eestikeelset «Sissejuhatus eesti keelde» ja ingliskeelset «Introduction to Estonian Culture».

ÕPETAME EESTI SAADIKUID

Nii tagaksime kursustele registreerunud rahvusvaheliste üliõpilaste abil senisest paremini eesti kultuuri ja mingil määral ka eesti keele levimise.

Teisisõnu peaksime kasutama rahvusvahelistumist selleks, et suurendada teadlikkust Eestist kogu maailmas.

Usun, et populaarsete tasuliste ingliskeelsete õppekavade avamine annaks eeliseid nii ülikoolile, Tartu linnale kui ka kogu Eestile. Tasuliste õppekavade korral on võimalik kulud korvata ja need hakkaksid ülikoolile kasu tooma juba mõne aasta pärast avamist.

Kõik mujalt tulnud üliõpilased peavad endale Tartu elukoha leidma. Sellega mõjutavad nad ka kohalikku majandust: nad kulutavad siin oma raha üüri makstes, toidupoodides, kohvikutes ja mujal. Kui eeldame, et üliõpilane kulutab keskmiselt 500 eurot kuus, tähendaks see, et tuhat välisüliõpilast tooksid linnale iga kuu 500 000 eurot kasu.

Loomulikult tahame, et Eestis hariduse omandanud inimesed kasutaksid ka oma teadmisi siin. Välismaalt pärit lõpetajad, kes leiavad endale koha Eesti tööturul, maksavad makse ja panustavad muul moel kohalikku majandusse.

Tõsi, enamik välistudengeid lahkub pärast ülikooli lõpetamist Eestist. Nad lähevad tagasi kodumaale või leiavad töö mõnes teises riigis, kuid peale siin omandatud erialaste teadmiste võtavad nad kaasa muudki: Eestis elamise kogemuse ning teadmise siinsest keelest ja kultuurist. Tahtlikult või tahtmatult saavad neist Eesti saadikud maailmas.

Tõepoolest, ei ole lihtne avada uusi ingliskeelseid õppekavasid, mis meelitaksid kohale parimad õppurid üle maailma. Seda tuleb teha süsteemselt.

AVAME LÄBIMÕELDUD ÕPPEKAVAD

Kõigepealt peaks uurima statistilisi andmeid, et mõista, millised on eri valdkondade kõige populaarsemad õppekavad. Seejärel tuleks uurida geograafilisi andmebaase, et saada teada, millised on teiste riikide, piirkondade ja maailmajagude kõige populaarsemad bakalaureuse-õppekavad.

Pärast seda võiksime uurida, milline on meie ülikooli praegune akadeemiline võimekus neis valdkondades.

KOHALIKE TEADLASTE KAASAMINE ÕPETAMISSE
TOOKS TEADUSVALDKONDADELE PALJU KASU.

Kaks esimest uuringut annaksid meile teada, millised õppekavad paeluksid suure tõenäosusega rohkemaid üliõpilasi ja millisele riigile või millistele riikidele oleks kõige mõistlikum suunata nende õppekavadega seotud esmane turundustegevus.

Teadmine omaenda võimekusest näitab, kui tasuvad võiksid need õppekavad meie jaoks olla.

Kui uus õppekava on edukalt välja töötatud, saaksime

hakata tegema sihtturundust: külastada nende riikide keskkoole, kust tuleks just sellele erialale väga targad noored.

Oma õppekava reklaamimise käigus tuleks küsida ka tagasisidet õpilaste endi vajaduste kohta. Olen kindel, et seda tehes me mitte ainult ei meelita tarku noori Eestisse õppima, vaid suurendame ka teadlikkust Eesti Vabariigist ja Eestis sündinud rahvusvahelistest edulugudest.

Muidugi on tähtis aspekt veel see, et uute õppekavade väljatöötamisega täiendatakse ülikoolis või osakonnas juba pakutavaid üld- ja erikursusi. Kui hoiame oma välistudengite ja kursuste head kvaliteeti, tagame Tartu Ülikoolile omase kõrge taseme.

Tasub mainida, et selliste õppekavade väljatöötamine ja kohalike teadlaste kaasamine õpetamisse tooks teadusvaldkondadele palju kasu. Teadlased leiaksid tarku üliõpilasi, keda nad saaksid kaasata laboritöösse ja kes võiksid olla abiks edasises uurimistöös.

Samuti võiks ülikool tasuliste õppekavade korral pikas plaanis kasutada õppemaksudest saadud raha teadlaste uurimistööde ja uuenduste siserahastuse. UT

IN MEMORIAM

ELMAR VESMAN

27.10.1932–23.02.2019

Meie seast on lahkunud Eesti elementaarosakeste füüsika silmapaistev esindaja Elmar Vesman.

Vesman lõpetas 1951. aastal kuldmedaliga Tartu I Keskkooli ja 1958. aastal Tartu Riikliku Ülikooli füüsikaosakonna. 1958. aastal oli ta TRÜ Maa tehiskaaslaste vaatlusjaama asejuhataja ning aastatel 1959–1961 TRÜ arvutuskeskuse vaneminsener.

Alates 1961. aastast kuni pensionile minekuni kuulus ta füüsika instituudi töötajate hulka: oli teoreetilise füüsika sektori noorem- ja vanemteadur,

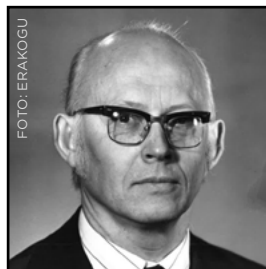

FOTO: ERAKOGU

aastatel 1975–1983 arvutusmatemaatika sektori juhataja ning hiljem teoreetilise füüsika labori vanem- ja juhtivateadur.

Oma kandidaaditöö teema sai Vesman Venemaalt Dubna Tuumauuringute Instituudist. Väitekirja «Mõningad meso- molekulaarsed protsessid deuteriumis» kaitses ta 1968. aastal.

Töö kõige silmapaistvam tulemus oli müü-molekulaarse

iooni tekkekiiruse temperatuurisõltuvuse teoreetiline seletamine resonantsmehhanismi abil. Sellekohane artikkel avaldati 1967. aastal eksperimentaal- ja teoreetilise füüsika teadusajakirjas ŽETF-i Kirjad. Hiljem, 1988. aastal registreeriti avastusena kollektiivne töö «Deuteriumi müü-molekulide resonantstekke seaduspärasus», mille autorite seas oli ka Vesman. 1991. aastal pälvis ta Eesti Vabariigi teaduspreemia.

Aastail 1998–2008 oli Elmar Vesman füüsika instituudi insener-konsultant. Tänu temale on olemas täpne ja faktirohke ülevaade «Tartu Ülikooli Füüsika Instituudi kroonika 1946–2006».

Mälestavad endised kolleegid füüsika instituudist

ja lastekirjanduse ajalugu. Tema kandidaadiväitekirja käsitles August Kitzbergi draamaloomingu retseptiooni teatris ja kriitikas. Kitzbergi-huvi viljad on raamatud ««Libahunt» teatris ja kriitikas» (1979) ning «August Kitzbergi «Tuulte pöörises» 100» (2006).

Juba 1970. aastatel asus ta koguma materjali väliseestlaste teatrielu kohta ning niipea kui piirid avanesid, uurima rajatagust teatritegevust lähemalt. Nii valmis mahukas ja usaldusväärne ülevaade «Väliseesti teater. Väliseesti seltsi- ja teatritegevuse põhijooni» (2009).

Järv edendas ja ühtlasi uuris Soome ja Eesti kultuurisuhteid. 1970. aastate lõpus ja

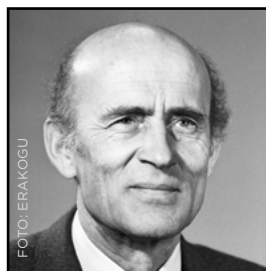

FOTO: ERAKOGU

ANTS JÄRV

15.12.1928–13.03.2019

Meie seast on lahkunud kirjandus- ja teatriuurija, kauaaegne õpetaja ning Tartu Ülikooli õppejõud Ants Järv.

1950. aastast kuni 1970. aastate lõpuni õpetas ta eesti keelt ja kirjandust Tartu I Keskkoolis. Varakult hakkas ta avaldama kirjandusarvustusi ja artikleid, 1960. aastail alustas ka teatrikriitikuna ning süvenes eesti kirjanduse ja teatri probleemidesse uurijana. Nii oli loomulik, et ta kutsuti õpetama ka Tartu Ülikooli eesti kirjanduse

ja rahvaluule kateedrisse, kus ta töötas kuni 1997. aastani.

Järv oli pühendunud pedagoog, kes ei piirdunud õpetamisega klassis ja auditooriumis, vaid koostas ka õppematerjale ja kirjutas õpikuid. Samuti oli ta ülevaateteose «Eesti kirjanduslugu» (2001) üks autoreid. Järv uuris eeskätt eesti dramaturgia

1980. aastate algupoolel õpetas ta eesti keelt ja kultuuri ka Turu ja Helsingi ülikoolis. Sellest huvisuunast annavad tunnistust arvukad artiklid nii Eesti kui ka Soome teaduslikes väljaannetes.

Ants Järve tööpäev uurijana ja õpetajana kesk- ja ülikoolis oli pikk. Õpilased mäletavad teda nõudliku ja asjatundliku

õppejõuna. Tema loengud algasid tavaliselt kohe hommikul – varane aeg sobis talle. Neis ei puudunud teatraalsed jooned; küllap oleks ta oma madala kõlava häälega sobinud esinema lavalegi. Aga ülikooliski innustasid Ants Järve loengud eesti teatri ja draama ajaloost paljusid teatriga tegelema.

Kui 1992. aastal avati Tartu Ülikoolis teatriteaduse eriala, sai Ants Järvest üks selle alusepanijaid ja esimesi õppejõude. Tema õpilased ja õpilaste õpilased jäävad teda tänulikult mäletama.

TÜ kultuuriteaduste instituut, Eesti Teatriuurijate ja -kriitikute Ühendus

DOKTORITÖÖD

16. aprillil kell 14.15 kaitses **ELENA VORONINA** uurali keelte erialal doktoritööd «Ихтионимы в марийском языке (историко-этимологический анализ)» («Ihtüonüümid mari keeles (ajaloolis-etümololoogiline analüüs)»). Kaitsmine toimub Ülikooli 18–204. Juhendajad dr Tõnu Seilenthal ja Oleg Sergejev (mari keele, kirjanduse ja ajaloo instituut), oponent Elvira Pekšeeva (mari keele, kirjanduse ja ajaloo instituut).

18. aprillil kell 15 kaitses **HEDI HUNT** arstiteaduse erialal doktoritööd «Precision Targeting of Intraperitoneal Tumors with Peptide-Guided Nanocarriers» («Intraperitoneaalsete kasvajate sihtmärgistatud ravi, kasutades peptiididega suunatud nanoosakesi»). Kaitsmine toimub Ravila 19–1006. Juhendaja prof Tambet Teesalu, oponent prof Pirjo Laakkonen (Helsingi Ülikool, Soome).

26. aprillil kell 10.15 kaitses **IRENE TEINEMAA** informaatika erialal doktoritööd «Predictive and Prescriptive Monitoring of Business Process Outcomes» («Äriprotsessi tulemuste ennustatav ja korralduslik seire»). Kaitsmine toimub J. Liivi 2–404. Juhendajad prof Marlon Dumas ja dots Fabrizio Maggi, oponentid prof Donato Malerba (Bari Ülikool, Itaalia) ja prof Myra Spiliopoulou (Magdeburgi Otto von Guericke Ülikool, Saksamaa).

TÜ SIHTASUTUSE STIPENDIUMID

RIIGI KINNISVARA AS-I STIPENDIUM – üks 1800-euroone stipendium magistrantidele ja üks 2700-euroone stipendium doktorantidele. Stipendiumile võivad kandideerida TÜ magistrandid ja doktorandid, kelle uurimistöö on seotud teadmispõhise ehituse, hoonete keskkonnamõju, sisekliima ja tööviljakuse, hoone, linna või töökeskkonna haldamisega. Taotluste esitamise tähtaeg on 14. aprill.

ANDREAS JA ELMERICE TRAKSI STIPENDIUM – stipendiumifond 13 500 eurot,

stipendiumide arvu ja suuruse otsustab komisjon. Stipendiumiga toetatakse eesti soost üliõpilasi, arst-residente ja teadlasi meditsiiniteaduste valdkonnast ning riiklik-poliitilisi teemasid uurivaid sotsiaalteaduste valdkonna magistrante ja doktorante õppimisel või enesetäiendamisel välismaa õppe- ja teadusasutustes.

PUHK-MÖRNERI STIPENDIUM – kaks 1000-eurost stipendiumi. Kandideerima on oodatud TÜ ajaloo ja arheoloogia instituudi ajaloo eriala

ja õigusteaduskonna magistri- ja doktoriõppe üliõpilased. Eelistatud on üliõpilased, kelle uurimistöö on seotud õigusajalooga.

VOLDEMAR SIIMONI MÄLUSTUSFONDI STIPENDIUM

– kuni viis 1500-eurost stipendiumi. Kandideerida võivad humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna etnoloogia või eesti ja soome-ugri keeleteaduse eriala edukad üliõpilased. Muudel võrdsetel tingimustel on eelistatud üliõpilased, kes on sündinud ja kasvanud Saaremaal.

ÜHENDRIIKIDE EESTI RAHVUSKOMITEE STIPENDIUM

– üks 1500-eurone stipendium. Komitee määrab stipendiumi üliõpilasele, magistrandile või doktorandile eesti rahvuslikke küsimusi või väliseestlust käsitleva õppe-, teadus- või ühiskondliku tegevuse eest.

ERICH RANNU PEREKONNA STIPENDIUM

– kaks 3000-eurost stipendiumi. Kandideerida võivad majanduserialade kõigi õppeastmete üliõpilased, samuti

arvutiteaduse instituudi ja tehnoloogiainstituudi üliõpilased, kelle lisaeriala on majandusteadus.

LYDIA JA FELIX KRABI STIPENDIUM

– viis 2000-eurost stipendiumi. Kandideerima on oodatud loodus- ja täppisteaduste kõigi õppeastmete üliõpilased loodusteaduste erialalt.

JAAN EINASTO RAHVUSVAHELINE STIPENDIUM

– üks 2000-eurone stipendium.

Stipendium määratakse välismaalt TÜ Tartu observatooriumisse teadustööd tegema tulevale doktorandile või teadurile või rahvusvaheliseks teaduskoostööks ühele TÜ doktorandile või teadurile, kelle teadustöö on seotud astronoomia või kosmosetehnoloogiaga.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. mai, kui ei ole öeldud teisiti. Lisateave: tsyht@ut.ee, www.sihtasutus.ut.ee, tel 737 5852 või 5554 0773 (Triin Vakker).

TEATED

APRILLIS TÕ AULAS:

13. aprillil kell 15 Eesti Muusika-koolide Liidu vabariikliku konkursi «Parim noor instrumentalist 2019» Lõuna-Eesti lõppkontsert, 14. aprillil kell 16 kevadkontsert «Valgus ja rahu. Leelo Maie Kaske», 18. aprillil kell 18 Tartu Tamme Kooli kevadkontsert, 24. aprillil kell 19 klassikalise muusika kontsert: esinevad Marco Terlizzi viiulil ja Raffaele Terlizzi klaveril (piletid 10 ja 13 €), 26. aprillil kell 10.45 Eesti sotsiaalteaduste XI aastakonverentsi avamine, 27. aprillil kell 19 kammerkoori Kolm Lindu kontsert, tšellol Theodor Sink, dirigent Valter Soosalu (piletid 8 ja 6 €), 29. aprillil kell 19 TÜ sümfooniaorkestri kevadkontsert.

ÕPETATUD EESTI SELTSIS:

17. aprillil esineb Mihkel Mäesalu ettekandega «Tartu piiskop Dietrich Damerow (1378–1400) ja Saksa ordu». ÕES-i koosolek toimub Jakobi 2–230 kell 16.15. Lisateave: www.ut.ee/OES.

PENSIONÄRIDE ÜHINGUS

VITAE: 11. aprillil kell 13 arstide klubi, 16. aprillil kell 13 laulmine, 17. aprillil kell 15 kohtumine kirjanik Vahur Afanasjeviga TÜ peahoone auditooriumis 128, 18. aprillil kell 11 kirjandusklubi, 22. aprillil kell 15 põltsamaalaste klubi, 25. aprillil kell 15 keemikute klubi.

5. aprillil kell 12 toimub TÜ raamatukogu Kodavere auditooriumis raamatukogu vanemteaduri Arvo Teringu 70. sünnipäevale pühendatud **ETTEKANDEPÄEV** «Varauusaeg Eesti- ja Liivimaal: majandus, haridus ja teadus».

16. aprillil kell 16 peab Tõnu Viik TÜ raamatukogus **LOENGU** legendaarse astronoomi ja geodeedi Friedrich Georg Wilhelm Struve tegemistest Tartus. 30. aprillil saab raamatukogus vaadata Eesti esimesest satelliidist Estcube-1 vändatud **FILMI** «Kuidas ehitada kosmoselaeva?». Mõlemad üritused toimuvad

näituse «Täheteaduse haruldused» raames, mis on avatud mai lõpuni.

20. ja 21. aprillil tähistab Riia Eesti Üliõpilaste Seltsi nime all asutatud üliõpilasselts Liivika **110. TEGUTSEMISAASTAT**. Juubeli puhul toimub 20. aprillil kell 20.15 Tartu Kirjanike Majas perekonnaõhtu ja 21. aprillil Liivika ruumides seltsi üldkoosolek koos akadeemilise loenguga. Lisateave: liivika@liivika.ee.

23.–29. aprillil korraldavad TÜ Viljandi kultuuriakadeemia ja MTÜ Oma Stuudio tantsunädala. 14. **TANTSUNÄDAL** pakub hulgaliselt võimalusi näha tantsulavastusi ja -filme ning osaleda temaatilistes töötubades, vestlustes ja muudes tantsuga seotud ettevõtmistes. Lisateave: tantsunadal.ee.

25. aprillil kell 17.30 toimub Tartu Ülikooli muuseumis sari-üritus «Varakambri lood», kus esineb Heidi-Ingrid Maaros

ETTEKANDEGA «Helikobakter: teadusmaailma üllataja». Loengu järel on kõigil soovijail

võimalik koos meditsiiniajaloolase Anu Raega tutvuda ülikooli varakambris meditsiinivaldkon-

na esemetega. Ürituse pilet maksab 2 €. TÜ töötajatele ja tudengitele on sissepääs tasuta.

TUNNUSTUSAVALDUSED

TÜ väikese medali ja tänukirja pälvis 60. sünnipäeval füüsika instituudi materjaliteaduse osakonna tahkisefüüsika vanemteadur **VITALI NAGIRNÕI**.

TÜ aumärgi ja tänukirjaga tunnustati 60. sünnipäeval kliinilise meditsiini instituudi lastekliiniku lastehaiguste dotsenti **HEILI VARENDIT**.

TÜ aumärgi pälvisid 50. sünnipäeval kultuuriteaduste instituudi eesti ja võrdleva rahvaluule vanemteadur **MADIS ARU-KASK** ning loodusmuuseumi ja

botaanikaia kunstnik-kujundaja **MARGOT SAKSON**; 40. sünnipäeval kultuuriteaduste instituudi etnoloogia osakonna projekti-juht **REET RUUSMANN**; samuti majandusteaduskonna üliõpilane **ERMO TIKK**.

TÜ tänukirja pälvisid 70. sünnipäeval loodus- ja täppisteaduste valdkonna korramata süsteemide füüsika professor, füüsika instituudi laserspektroskoopia labori juhataja **JAAK KIKAS** ning loodus- ja täppisteaduste valdkonna emeriitdotsent **REIN PRANK**; 60. sünnipäeval

raamatukogu infosüsteemide osakonna digitaliseerija **AIVAR URBOJA**; 50. sünnipäeval majandusteaduskonna projekti peaspetsialist **PIRET ARUSAAR**, kliinilise meditsiini instituudi sisekliiniku gastroenteroloogia lektor **KARIN KULL**, pere-meditsiini ja rahvatervishoiu instituudi epidemioloogia teadur **KAJA-TRIIN LAISAAR**, sporditeaduste ja füsioteraapia instituudi liikumisharrastuse teadur **EVA-MARIA RISO** ning raamatukogu kogude arenduse osakonna raamatukoguhoidja **SILJA TÄNAVOTS**.

ÕNNITLUSED

75 VIRVE AEDMA, kõnekeskuse grupi infosekretär – 7. aprill

70 PEETER OJA, arvutusmeetodite vanemteadur – 16. aprill
HELI TOOMAN, turismi-majanduse dotsent – 28. aprill

60 TÕNU MEIDLA, paleontoloogia ja stratigraafia professor ning paleontoloogia ja stratigraafia õppetooli juhataja – 13. aprill

50 MAILIS TÕNISSON, laborimeditsiini assistent – 3. aprill

RIHO ALTNURME, kirikuloo professor ning humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna teadusprodekaan – 5. aprill
HEILI ORAV, keeletehnoloogia lektor ja üldkeeleteaduse teadur – 7. aprill
KÜLLI LAANEPÕLD, Pärnu kolledži juhiabi – 18. aprill

45 JELENA NÖMM, vene kultuuri lektor – 5. aprill
ANNELI SEPP, raamatukogu infosüsteemi peahaldur – 28. aprill

40 GERDA MIHHAILOVA, juhtimise assistent ning

teenuste disaini ja juhtimise õppekava programmijuht – 3. aprill
NATALIJA JOONAS, vene keele õpetaja – 12. aprill
AVELI ASBER, Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli kunstiline juht – 21. aprill
LIINA KÄÄR, sotsiaaltöö assistent – 22. aprill
RAEL LAUGESAAR, lastehaiguste lektor – 28. aprill

35 VLADISLAV IVANIŠTŠEV, füüsikalise ja elektrookeemia teadur – 4. aprill
OLGA OREHHOVA, inglise keele assistent – 8. aprill

AVE SUIJA 50

16. aprillil saab 50-aastaseks ökoloogia ja maateaduste instituudi lihhenoloogia vanemteadur Ave Suija.

Tartu Ülikooliga on Ave seotud olnud juba alates 1990. aastast. Tema doktoritöö käsitles esmakordselt Eesti lihhenikoolse te ehk samblikel parasiteerivate või parasümbiontidena kasvavate seente taksonoomiat, levikut ja mitmekesisust, hõlmates üle saja liigi. Ave on siiani selle teema parim asjatundja Eestis ning rahvusvaheliselt hinnatud spetsialist.

Koostöös kolleegidega on Ave kirjeldanud mitmeid maailmale uusi lihhenikoolseid seeneliike. Tema auks anti hiljuti Valgevenes harilikul korpsamblikul avastatud lihhenikoolsele seenele nimeks *Carponia suijsae*.

FOTO: ANDRES TENNUS

Ave uurib ka mitmesugustes elupaikades olevaid sambliku-kooslusi, osaleb aktiivselt Põhjamaade Lihhenoloogide Seltsi juhatuse töös ning on juba kümme aastat edukalt kureerinud TÜ loodusmuuseumi mükoloogilisi kogusid. Samuti on ta aastaid õpetanud. Sambliku- maailma salapärasest on ta kirjutanud Fred Jüssi pildiraamatus «Kivimustrid».

REIN PRANK 70

22. märtsil tähistab 70. sünnipäeva arvutiteaduse instituudi emeriitdotsent Rein Prank.

Rein alustas 1973. aastal tööd Tartu Ülikooli toonases matemaatilise statistika ja programmeerimise kateedris, lugedes mitut matemaatilise loogika põhi- ja erikursust. Tema huvi kasutada õppetöös arvutit tõi kaasa selle, et ta hakkas juba 1990. aastatel arendama tarkvara, mis võimaldaks matemaatikakursustel tulemuslikumalt õpetada. Seepärast andis ta üliõpilastele ka õpiprogrammide tegemise loenguid.

Rein Prank on avaldanud üle 70 teadusartikli, millest enamik käsitlevad matemaatilise loogika probleeme. Samuti on ta kirjutanud sellest, kuidas arvuti abil

FOTO: ERAKOGU

paremini matemaatikat õpetada, koostanud õpikuid ja ülesannete kogusid – värskeim neist pärineb 2018. aastast. Ka pärast emeriitumist 2018. aastal on ta teadustööd sama aktiivselt jätkanud.

Õppejõu ja juhendajana on Rein nõudlik, põhimõttekindel ja täpne – nii teiste kui ka iseenda suhtes. Töökaaslased kirjeldavad Reinu kui heatahtlikku ja toetavat

Pärnakana armastab Ave merd, talle meeldib väga kollane värv ning üks tema eriline kirg on kaasaegne tants. Omamoodi salapära loob ka pikaajaline huvi jooga ja prantsuse keele vastu.

Kuigi loomult on ta pigem kass, kes kõnnib omapead, hindame väga Ave sõbralikkust, abivalmidust ja head huumorimeelt, mistõttu on ta imeline välitöökaaslane!

Soovime Avele jätkuvat sära ja salapära, teravat silma samblikumaailma uuteks avastusteks ning palju jaksu Põhjamaade Lihhenoloogide Seltsi tänavu suvise sümposiooni korraldamiseks Pärnu- ja Saaremaal.

Õnnitlevad kolleegid TÜ ÖMİ botaanika osakonnast

kolleegi. Tema lähenemine probleemidele ja aruteludele on omane tõelisele matemaatikule: argumendid peavad olema vettpidavad ja loogiliste vastuoludeta. Aastatega on Reinust saanud TÜ raudvara, tema loengutesse jõuavad juba endiste üliõpilaste lapsed.

Varasematel aastatel tegeles Rein tõsiselt spordiga, eriti orienteerumisega. Ta on osalenud mitmel Tartu suusamaratonil ja sporti teeb ta siiani, kuigi väiksema koormusega. Suviti veedab Rein aega oma maakodus, kus ta sageli remondib ja ehitab.

Palju tervist ja edu!

Töökaaslased arvutiteaduse instituudist

TÖÖ TOAS, KOJAS VÕI PAJAS?

Töötoal on mitu tähendust: see võib olla töökabinet, töökoda või lühikoolitus. Seega kui olete minemas töötuppa, võite sattuda samas hoones asuvasse ruumi: töötamise tuppa ehk töökabinetti. Kui otsustate siiski majast välja minna, võib tegu olla teises hoones oleva töökojaga või näiteks kingsepa- või metallitöötoaga. Võib-olla lähete aga hoopis lühikesele intensiivkursusele, mida võiks nimetada peale töötoa ka õpitoaks.

Viimases tähenduses saab *töötuba* ja *õpituba* pidada sünonüümideks, *töökoda* ja *õpikoda* aga mitte. Töökoda tähendab vajaliku sisseseadega ruumi või ehitist, kus tehakse töid, näiteks rätsepa- või restaureerimistööd. Õpikojas on aga asjatundjast juhendaja, vahetatakse kogemusi kaastõppijatega ja lahendatakse mõni teoreetiline probleem või omandatakse uusi oskusi, mille tulemusel valmib midagi konkreetset, näiteks Vikipeedia artikkel, metallist käevõru või muusikapala. Parimal juhul saadakse innustust edasiõppimiseks, sest õpikoda on ajaliselt piiratud – tihti on see vaid osa suuremast üritusest, näiteks konverentsist või messist.

Keelenõuvakk pakub ingliskeelse sõna *workshop* esimeseks vasteks justnimelt *õpikoda*, mitte *töötuba*. Sageli aga eelistatakse omakeelse sõna asemel hoopis *workshop*'i, mis ei sobi eesti keelde ei tsitaatsõnana ega ka häälduspärase mugandina. Kas on veel võimalusi selle mõiste tähistamiseks?

Toast ja kojast edasi minnes võib sattuda hoopis patta. Ametniku soovitusõnastik sõnu

TÖÖTUBA (ingl *workshop*) on praktilise õppe vorm, kus asjatundja juhendab kokku tulnud huvilisi. (Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat 2014)

tööpaja (soome *työpaja*) ja *tööpada* ei soovita, sest nende asemel on olemas selgemad ja tuttavamad vasted *töötuba*, *õpituba* ning *õpikoda*.

Keelenõuvakas on märganud, et olenevalt tekstist võib õpikoja asemel sobida ka *seminar*, *õppus*, *ideeturg*, *meistriklass* või *meistrikursus*. Samuti on selge, et «igapäevaelus hädavalalikule» ingliskeelsele sõnale *workshop* leidub eesti keeles piisavalt vaseid, mis kannavad eri tähendusvarjundeid. ●

KEELENURKA TOIMETAB MILJON+ TÖÖRÜHM (RIINA REINSALU, ANN SIIMAN JA SIRLI ZUPPING). ILLUSTRATSIOON: PIXABAY.COM

Vaata ja täienda Vikipeedias artiklit «Töötuba». Kõigi mõistete loendi leiad aadressilt Vikipeedia:Tartu Ülikooli keelenurk.

VIKTORIIN

5. aprillil korraldab TÜ loodusmuuseum 6.–12. klassi loodushuvilistele õpilastele linnuviktoriini. Linde tuleb tunda ära nii välimuse, kirjelduse kui ka hääle järgi. Parimatele võistkondadele on auhinnad.

TANTS

23. aprillil algab Viljandis ja Viljandimaal tantsunädal. TÜ kultuuriakadeemias ja mitmes teises kohas saab näha tantsuetendusi, osaleda töötubades ja vestlustes ning teha palju muud põnevat.

KONTSERT

29. aprillil ootab tänavu oma 10. sünnipäeva pidav Tartu Ülikooli Sümfooniaorkester kõiki huvilisi traditsioonilisele kevadkontserdile. Tasuta kontsert algab kell 19 ülikooli peahoone aulas.

5

17

23

26

29

SEMINAR

17. aprillil toimub TÜ raamatukogu konverentsikeskuses arengukava viimane, viies seminar. Kell 12.30 algava seminari teema on «Kõrghariduse rahastamine 2025: kes ja kuidas peaks õppe eest tasuma?».

KONVERENTS

26. ja 27. aprillil toimub Lossi 36 Eesti sotsiaalteaduste XI konverents. Selle tähelepanu keskmes on ühiskonna ja selle uurijate toimetamine eri keskkondades ning tegutsemise kestlikkus tulevikus.

APRILL 2019

E T K N R L P E T K N R L P E T K N R L P E T K N R L P
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5